

Sosionomin työnkuvan kehittyminen varhais- kasvatuksessa

Jenni Heino

2025 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Sosionomin työnkuvan kehittyminen varhaiskasvatuksessa

Jenni Heino
Sosionomi, AMK
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2025

Jenni Heino

Sosionomin työnkuvan kehittyminen varhaiskasvatuksessa

Vuosi

2025

Sivumäärä

56

Päiväkirjamuotoisen opinnäytetyön tarkoitus oli reflektoida ja analysoida varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvaa ja siihen liittyviä seikkoja Karkkilan varhaiskasvatus yksikössä. Päiväkirjaa kirjoitettiin kahdeksan viikkoa painottuen eri teemoihin, jotka liittyvät varhaiskasvatuksen sosionomin työhön. Päiväkirjassa pohdittiin erilaisia haasteita, niihin ratkaisumalleja ja päivän aikana nousseita ajatuksia teemaan liittyen. Aina viikon päätteeksi kirjattiin viikkoanalyysi, jossa pohdittiin viikon alussa asettamien tavoitteiden toteutumista sekä viikon teemasta nousseita ajatuksia teorian tietoon peilaten. Tavoitteena opinnäytetyössä oli oman osaamisen syventäminen ja vahvistaminen, ammatillinen kehittyminen ja varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvan kehittäminen.

Varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuva on vielä uusi ja vasta rakentumassa, joten sen kehittäminen ja selkeyttäminen on hyvin ajankohtaista ja aihe valikoituikin uuden työn aloittamisen yhteydessä. Työnkuvan rakentumisvaiheessa opinnäytetyö on hyödyllinen, sillä työssä tarkastellaan sosionomin työnkuvaa sosionomin näkökulmasta, jonka avulla työtä voidaan kehittää eteenpäin.

Työnantaja hyötyi opinnäytetyöstä, sillä työssä raportoitiin ja pohdittiin mitä työnkuvaan kuuluu tällä hetkellä, millaisia epäkohtia siihen kuuluu ja miten niitä voisi kehittää, sekä erilaisia näkemyksiä sosionomin työstä varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyöstä hyötyy myös muut tahot, esimerkiksi varhaiskasvatuksen sosionomiksi opiskelevat tai työtä jo tekevät vasta valmistuneet, sillä työssä pohdittiin ja ideoitiin esimerkiksi perheiden osallistamisen eri elementtejä sekä lasten hyvinvointiin ja sosiaalisiin suhteisiin liittyviä asioita, joita työssä voisi hyödyntää. Myös varhaiskasvatuksen muut työntekijät voivat hyötyä opinnäytetyöstä saamalla käsityksen siitä, mihin sosionomin osaamista voisi hyödyntää, sekä miten ja mihin sosionomi asettuisi tiimiä ajatellen.

Jenni Heino

The development of the Bachelor of Social Services role in early childhood education

Year

2025

Pages

56

The purpose of this diary-format thesis was to reflect on and analyze the role of a Bachelor of Social Services in early childhood education and care (ECEC) and the related aspects within the early childhood education unit in Karkkila. The diary was written over a period of eight weeks, each week focusing on different themes related to the work of a social services professional in ECEC. The diary explored various challenges, possible solutions, and thoughts that emerged during the day related to the weekly theme. At the end of each week, a weekly analysis was written to reflect on the achievement of the goals set at the beginning of the week and to compare the weekly insights to theoretical knowledge. The objectives of the thesis were to deepen and strengthen personal expertise, support professional development, and contribute to the development of the social services role in ECEC.

The role of the Bachelor of Social Services in ECEC is still new and in the process of being established. Therefore, developing and clarifying the role is very timely, and the topic was chosen in connection with the start of a new job. During this formative phase, the thesis is especially useful, as it examines the role from the perspective of a practicing social services professional, which helps develop the role further.

The employer benefited from the thesis because the thesis reports and reflects on what the role currently involves, what issues exist, how the role could be improved, and presents different perspectives on the work of a social services professional in ECEC. The thesis is also useful to students studying to become social services professionals in ECEC or recent graduates already working in the ECEC field. It includes reflections and ideas, for example, on different elements of family engagement and aspects related to children's well-being and social relationships that could be applied in practice. Other ECEC professionals may also benefit from the thesis, as it provides insight into how the expertise of a social services professional can be utilized and how this role can be implemented within a team.

Keywords: Bachelor of social services, Early childhood education and care (ECEC), Social services professional in early childhood education

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Varhaiskasvatus.....	7
3	Nykytilanne.....	7
3.1	Oma osaaminen.....	8
3.2	Haasteet ja epäselvyys sosionomin työn toteutumisessa	8
3.3	Yhteistyö	9
3.4	Vuorovaikutustaidot	10
3.5	Sidosryhmät	10
3.6	Luotettavuus ja eettisyys	11
4	Opinnäytetyön muoto.....	12
4.1	Tavoitteet	12
4.2	Menetelmät	13
5	Aiheen valinta, tausta ja tarkoitus	13
5.1	Aiheen kuvaus ja rajaaminen.....	14
5.2	Keskeiset käsitteet ja tietoperusta.....	14
6	Päiväkirja raportointi	15
6.1	Sosiaalipedagogiikka	15
6.2	Sosionomin osaaminen arjessa	22
6.3	Yhteistyö muiden päiväkotien kanssa	28
6.4	Perheiden kanssa tehtävä yhteistyö	31
6.5	Sosionomin ja opettajan työnjako	36
6.6	Oman tiimin ja kollegoiden ajatukset sosionomin työstä.....	40
6.7	Lapsiperheiden palveluiden saatavuus ja tarve.....	45
6.8	Tulevaisuudennäkymä vakasta ja sosionomin työstä siellä.....	50
7	Pohdinta	54
	Lähteet.....	57

1 Johdanto

Päiväkirjamuotoisen opinnäytetyöni aiheen idean saimme yhdessä opettajatuutorini kanssa, jonka kanssa keskustelimme saamastani määräaikaisesta työstä varhaiskasvatuksen sosionomina. Aihe on hyvin ajankohtainen, sillä sosionomin työnkuvasta puhutaan paljon ja on hyvin epäselvää mitkä tehtävät kuuluvat varhaiskasvatuksessa työskentelevälle sosionomille. Toteutan opinnäytetyöni olemalla samalla täyspäiväisesti töissä päiväkodissa, jossa teen kaikkia vuoroja varhaiskasvatuksen sosionomina. Koen opinnäytetyöni hyödykseni työssäni, sillä se selkeyttää omia ajatuksiani työnkuvastani, jota olen paljon pohdiskellut ja josta olen keskustellut eri ammattihenkilöiden kanssa. Tavoitteeni opinnäytetyössäni on saada varmuutta ja selkeyttä omiin työtehtäviini sekä sosiaalipedagogiseen työtoteutukseen ja sen toteuttamiseen, rakentaa omaa ammatti-identiteettiäni, kehittyä ammatillisesti sekä syventää omaa osaamistani. Jotta voin hyödyntää sosionomin osaamistani, on saatava enemmän konkretiaa työtehtäviini.

Teen päiväkirjamuotoisen opinnäytetyöni yhteistyössä Karkkilan kaupungin varhaiskasvatuksen kanssa. Karkkilan varhaiskasvatuksessa työskentelee tällä hetkellä minun lisäksi kaksi muuta sosionomia. Hyödynnän opinnäytetyössäni myös kollegoideni ideoita ja ajatuksia, sillä tarkoitukseni on keskustella heidän kanssaan aiheesta. Meillä sosionomeilla on järjestettyjä palavereita, joihin osallistuu myös päiväkotien johtajat sekä varhaiskasvatusjohtaja. Palaverissa suunnittelemme ja kehitämme sosionomin työnkuvaa ja jaamme ajatuksiamme sekä kokemuksiaamme toisillemme. Vertaistuki varsinkin näin aluksi on erittäin tärkeää, on hyvä jakaa omia kokemuksia ja näkemyksiä, jotta voimme yhdessä kehittää sosionomin työnkuvaa Karkkilan varhaiskasvatuksessa.

Yleiskuvaus varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävästä käytiin viime palaverissa, jossa oli paikalla sosionomit ja johtajat. Tehtävään oli määritelty lyhykäisyydessään lapsiryhmän opetus- ja kasvatustehtävät, lasten ja perheiden palveluiden yhteensovittaminen, yhteistyö perheiden kanssa sekä monialainen yhteistyö. Nämä ovat laajoja käsitteitä, jotka pitävät sisällään paljon asiaa. Valitsemani päiväkirjan teemat käsittelevät juuri näitä aiheita.

Päiväkirjamuotoisessa opinnäytetyössä ideana on raportoida päivittäin työtehtävistä, erilaisista havainnoista, pohdinnoista ja ideoista sekä päivän aikana tapahtuvista tilanteista. Päiväkirjamuotoinen opinnäytetyö sopii hyvin työssäkäyvälle tai esimerkiksi uuden työn aloittaneelle. Päiväkirjamuotoisessa opinnäytetyössä pysyy hyvin annetussa aikataulussa, sillä se on hyvin intensiivinen 8 viikkoa, jossa täytyy päivittäin jatkaa raportoimista. Kerron päiväkirjamuotoisesta opinnäytetyöstä vielä tarkemmin ”Opinnäytetyön muoto” kohdassa.

2 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus tarkoittaa lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista hoidon, kasvatuksen ja opetuksen muodostamaa kokonaisuutta pedagogiikkaan painottuen. Varhaiskasvatuksen tarkoitus on edistää lapsen hyvinvointia, oppimista, osallisuutta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta yhteistyössä huoltajien kanssa, sekä ehkäistä syrjäytymistä ja tukea huoltajia kasvatustyössä ja mahdollistaa heidän työssäkäyntinsä tai opiskelunsa. Varhaiskasvatus perustuu varhaiskasvatustalakiin (540/2018) ja sitä ohjaa opetushallituksen laatiman varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Varhaiskasvatuksessa toimii 0-6 ikävuoden lapsiryhmiä eli varhaiskasvatus kattaa lapsen ensimmäiset vuodet vauvaiästä peruskoulun aloittamiseen. (Opetushallitus 2025.)

Varhaiskasvatuksen järjestäminen pohjautuu siis opetushallituksen laatimaan valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin, kuntien paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan sekä lapsen henkilökohtaiseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Opetushallitus laati uuden varhaiskasvatussuunnitelman perusteet vuoden 2022 maaliskuussa, joka otettiin käyttöön saman vuoden elokuussa. (Opetushallitus 2025.)

Valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet edistävät tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen varhaiskasvatuksen toteutumista maan laajuisesti sekä ohjaavat ja tukevat varhaiskasvatuksen järjestämistä, toteuttamista kuin myös kehittämistä. Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laatii varhaiskasvatuksen järjestäjät pohjautuen valtakunnallisten varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin. Paikalliset suunnitelmat ovat velvoittavia ja niitä tulee arvioida ja kehittää säännöllisesti. Lapsen oma varhaiskasvatussuunnitelma (vasu) tehdään jokaiselle lapselle. Vasu:un kirjataan lapsen kehitystä, oppimista ja kasvua sisältäviä asioita, joita muokataan ja arvioidaan säännöllisesti. Vasu tehdään yhdessä huoltajien ja lapsen kanssa. (Opetushallitus 2025.) Varhaiskasvatuksen opettaja pitää noin kaksi kertaa vuodessa vasu keskustelun huoltajien kanssa, jossa syksyllä käydään lapsen tavoitteet sille kaudelle ja keväällä tavoitteiden ja kehityksen arviointi.

3 Nykytilanne

Varhaiskasvatuksella on merkittävä rooli lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen polulla. Varhaiskasvatus toimii myös lasten ja perheiden hyvinvoinnin sekä vanhemmuuden tukipilarina. Perheen lapsi saattaa olla jopa pidemmän aikaa päiväkodissa kuin kotona, joka tarkoittaa sitä, että me varhaiskasvatuksen ammattilaiset olemme iso osa lapsen elämää ja niin sanotusti meillä on perheen kanssa yhteiskasvatus lapsesta.

3.1 Oma osaaminen

Olen toiminut varhaiskasvatuksessa eri tehtävissä noin neljän vuoden ajan. Olen ollut esiopetuksessa avustajana ja eri päiväkodeissa lastenhoitajana. Olen tehnyt paljon sijaisuuksia Karkkilan alueella, joten olen nähnyt paljon erilaisia toimintatapoja päiväkotien kesken. Ehdin myös tehdä sijaisuuksia sekä puolen vuoden määräaikaisen avustajan tehtävän pääkaupunkiseudun puolella. Elokuussa 2024 sain määräaikaisen varhaiskasvatuksen sosionomin paikan, joka on minulle ensimmäinen kosketus sosionomin työhön. Työ on hyvä mahdollisuus päästä kehittämään varhaiskasvatuksen sosionomin työtä ja oman ammatillisen identiteetin rakentamista.

Oma osaaminen sosionomin työssä on vielä kehittymässä, sillä en ole tehnyt esimerkiksi harjoitteluita vielä, jossa olisi tullut edes hieman kosketuspintaa sosionomin työlle. Uskon, että työtä tehdessä ja kokemuksen karttuessa oppii parhaiten. Vertaistuki myös muilta samassa tilanteessa olevilta on helpottavaa ja tarpeellista. Koen, että tulen hyvin toimeen erilaisten ihmisten kanssa, joten perheiden kanssa on ollut helppoa tehdä yhteistyötä. Omaan hyviin vuorovaikutustaidot ja halun auttaa ihmisiä, joten jo sillä pääsee pitkälle.

Olen itse päässyt työssäni pitämään esimerkiksi vanhempainillan. Suunnittelin sinne erilaisia pisteitä, jossa oli ensin infoa tietyistä teemoista ja sen jälkeen kysymyksiä, joihin vanhemmat saivat vastata. Halusin luoda illasta mahdollisimman rennon, joten turhaa ”pönötystä” ei ollut, vaan rentoa keskustelua erilaisista asioista. On myös puhuttu, että voitaisiin pitää perheiltoja esimerkiksi kerran kuukaudessa. Vanhempain osallistaminen lasten päiväkotiarkeen on tärkeää ja se luo myös vuorovaikutuksen ja luotettavuuden syventymistä työntekijöiden ja perheiden välillä. Työhöni kuuluu myös yleiset lapsiryhmän kasvatus- ja opetustehtävät eli muun muassa sosiaalipedagogisen toiminnan suunnittelu, toteutus ja dokumentointi, lasten vuorovaikutuksen, osallisuuden ja sosiaalisten suhteiden sekä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen ja vahvistaminen. Tarkoitus on aloittaa pitämään tuokioita S2-lapsille, eli Suomea toisena kielenä puhuville, jonka tarkoituksena on tukea suomen kielen vahvistumista ja ymmärtämistä. Yhtenä tavoitteena ryhmällämme on myös vanhempain osallistaminen, joka olisi minun vastuullani.

3.2 Haasteet ja epäselvyys sosionomin työn toteutumisessa

Varhaiskasvatuksen sosionomilla ei ole lakisääteistä suunnittelu-aikaa, joka hankaloittaa tietenkin esimerkiksi juuri vanhempain- ja perheiltojen tai muun toiminnan suunnittelua. Aikaa suunnitteluun täytyy löytää arjen keskeltä, tietenkin tilannekohtaisesti. Opettajalla kuitenkin on suunnittelu-aikaa useampi tunti viikossa, joka tarkoittaa, että ryhmästä ei voi olla kaksi työntekijää suunnittelemassa saman aikaisesti. Tämä luo hieman haastetta sosionomin työn

suunnittelun toteutumiselle. Olen myös pohtinut sosionomin moniammatillisen yhteistyön toteutumista siitä näkökulmasta, että erinäisiin moniammatillisiin palavereihin osallistuu yleensä ryhmän opettaja ja hänen lisäkseen muut tahot, kuten esimerkiksi erityisopettaja, puheterapeutti, toimintaterapeutti ja psykologi. Resurssit eivät välttämättä riitä kahden työntekijän irrottamiseen ryhmästä palaverin ajaksi, joten haasteena on se, että sosionomi ei välttämättä pääse näihin palavereihin mukaan. Tämän seurauksena sosionomi ei ole välttämättä tietoinen perheen ja lapsen tilanteesta ja tästä johtuen on haastavaa esimerkiksi ohjata heitä oikeiden palveluiden pariin. Koen, että sosionomin läsnäolo juuri moniammatillisissa palavereissa olisi tärkeää, jotta moniammatillinen yhteistyö toteutuisi ja sosionomi pääsisi vaikuttamaan sekä auttamaan perheitä erinäisissä tilanteissa.

Varhaiskasvatuksessa työskentelevän opettajan ja sosionomin työnkuvan ero on jokseenkin vielä epäselvää. Joissain kunnissa varhaiskasvatuksen sosionomi tekee esimerkiksi tuen tarpeisten lasten varhaiskasvatussuunnitelmat ja joissain kunnissa ollaan sitä mieltä, että varhaiskasvatussuunnitelmien teko on ainoastaan opettajan vastuulla. Kuitenkin sosionomeja tarvitaan varhaiskasvatukseen pääsääntöisesti tukemaan perheitä ja ylläpitämään sekä kehittämään yhteistyötä eri tahojen kanssa, kuten esimerkiksi lastensuojelun, neuvolan ja erilaisten terapeuttien kanssa. Yhteistyö helpottaisi sekä perheiden avun saamista että opettajan työtaakan vähenemistä. Varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvasta on käyty keskustelua jo vuodesta 2018 lähtien, kun nykyinen varhaiskasvatustilaki (L540/2018) astui voimaan.

3.3 Yhteistyö

Lastensuojelun kanssa tehtävä yhteistyö varhaiskasvatuksessa on hyvin vähäistä ja siihen pitäisi panostaa, jotta lapset saavat mahdollisimman varhaisessa vaiheessa apua, mikäli sellainen tilanne tulee eteen. Lastensuojelun ja varhaiskasvatuksen yhteistyö on suuressa merkityksessä siinä vaiheessa, kun tulee tilanne, jossa esimerkiksi lapsen hyvinvointia laiminlyödään tai herää jokin muu huoli lapsesta tai perheestä. Varhaiskasvatuksen arjessa voi tulla vastaan paljon erilaisia haastavia tilanteita, mihin ei aina varhaiskasvatuksen oman henkilökunnan osaaminen riitä ja tällöin esimerkiksi sosionomin osaamisesta olisi paljon hyötyä. (Lastensuojelun keskusliitto 2024.)

Nykypäivänä perheiden avuntarve on lisääntynyt. Vanhemmuuteen ja kasvatukseen haetaan enemmän tukea, eivätkä välttämättä varhaiskasvatuksessa käyvät perheet ole tekemisissä toistensa kanssa, jotta saisivat esimerkiksi vertaistukea vanhemmuuteen liittyviin kysymyksiin. Tätä varten olisi hyvä jokaisessa ryhmässä tai edes jokaisessa päiväkodissa olla yksi varhaiskasvatuksen sosionomi, jotta perheet saisivat yksilöllisemmin tukea ja apua, sekä palvelunohjausta tarvittaessa. Myös erilaisia vanhempain- tai perheiltoja olisi hyvä järjestää enemmän, jotta vanhemmat saisivat mahdollisuuden tutustua toisiinsa sekä saada sitä kautta

vertaistukea ja jaettuja kokemuksia vanhemmuudesta sekä lapsiarjesta. Yhteistyö päiväkodin ja kodin välillä on erityisen tärkeää varsinkin, kun on perheitä, joilla ei välttämättä ole muuta tukiverkostoa vanhemmuuteen kuin päiväkotia.

Olen myös kuullut, että joissain paikoissa sosionomeja väheksytään varhaiskasvatuksessa heidän työkuvan epäselkeyden vuoksi. On kuultu kommentteja ”Oletko ylipalkattu lastenhoitaja” tai ”Oletko alipalkattu opettaja”. Näitä kommentteja ei ole kiva kuulla, eikä ne millään tavalla edesauta työpaikan ilmapiiriä tai sosionomin varmuutta tehdä omaa työtänsä. Selkeys sosionomin työkuvasta auttaisi varmasti myös näitä kommentoijia ymmärtämään sosionomin työpanos ja osaaminen sekä sen mitä tehtäviä hänelle kuuluu ja mihin sosionomin osaamista voi hyödyntää varhaiskasvatuksessa. Koenkin, että oman tiimin tuki, avoimuus ja ymmärrys sosionomin työstä on erityisen tärkeää, jotta sosionomi voi toteuttaa työtänsä.

3.4 Vuorovaikutustaidot

Sujuvan yhteistyön toteuttaminen perustuu molemminpuoliseen vuorovaikutukseen. Ilman sitä ei yhteistyö ole sujuvaa eikä se tue lapsen laadukkaan varhaiskasvatuksen toteutumista. Päiväkodin ja kodin välinen vuorovaikutuksellisuus vaatii molemminpuolista luottamusta sekä yhteistä tavoitetta lapsen etua ja hyvinvointia ajatellen. Vuorovaikutustaitoja tarvitaan myös työyhteisössä, jossa täytyy tehdä yhteistyötä tiimin, muiden ryhmien työntekijöiden sekä päiväkodinjohtajan kanssa. Hyvien vuorovaikutustaitojen avulla työilmapiiri on positiivista ja avointa, eikä suurempia ristiriitoja tai väärinymmärryksiä pääse syntymään.

3.5 Sidosryhmät

Varhaiskasvatuksen sosionomin lähimmän sidosryhmän ajattelisin olevan hänen tiiminsä, johon kuuluu hänen lisäksi varhaiskasvatuksen opettaja, yksi tai useampi varhaiskasvatuksen lastenhoitaja, mahdollinen avustaja sekä johtaja, että varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Ajattelen myös perheiden kuuluvan varhaiskasvatuksen sosionomin lähimpään sidosryhmään, sillä hekin ovat osa varhaiskasvatusta ja pääsevät vaikuttamaan toimintaamme. Sosionomi tekee kuitenkin pääsääntöisesti töitä perheiden kanssa ja on tiiviissä vuorovaikutuksessa heidän kanssaan sekä osallistaa perheitä varhaiskasvatuksen arkeen ja toimintaan. Sosiaali- ja terveyspalvelut, esimerkiksi neuvola, perheneuvola, perhetyö ja lastensuojelu kuuluvat myös sosionomin sidosryhmiin varhaiskasvatuksessa, sillä yhteistyötä näiden tahojen kanssa tarvitaan erityisesti silloin, kun lapsi tai perhe tarvitsee laajempaa tukea. Ajattelen myös kolmannen sektorin erilaiset järjestöt ja yhdistykset, kuten esimerkiksi Mannerheimin lastensuojeluliiton

(MLL) tai seurakunnan kuuluvan sosionomin sidosryhmiin, sillä tarvittaessa perheitä voi ohjata näiden tukipalveluiden pariin.

3.6 Luotettavuus ja eettisyys

Pohdiskellessani sosionomin työnkuvaa eettisestä näkökulmasta, mieleen tuli esimerkiksi sosiaalinen paine, joka voi johtua haastavista perheistä, ristiriitaisista odotuksista tai asiakkaiden mahdottomista vaatimuksista. Työssä voi tulla eteen haastavia tilanteita perheiden kanssa, jossa voi joutua tekemään vaikeitakin päätöksiä. Esimerkiksi eteen voi tulla tilanne, jossa lapsi huostaanotetaan erinäisistä syistä. Tämä on kuitenkin kärjistetty tilanne mitä pahimmillaan voi käydä ja siihen tulee olla painavat syyt. Lastensuojeluilmoituksiakin (LASU) voi mahdollisesti joutua tekemään, joka ei koskaan ole kiva tilanne henkilökunnan eikä perheen näkökulmasta. Ne ovat isoja päätöksiä, joista keskustellaan muiden työntekijöiden kanssa kuin myös perheen kanssa. Lastensuojeluilmoituksen tehdessä, kyseinen perhe saattaa ”suuttua” päiväkodin henkilökunnalle ja tällöin yhteistyö heidän kanssaan voi olla haastavaa. Haastavissa tilanteissa tulisi kuitenkin muistaa oikeudenmukaisuus ja tasa-arvoisuus kaikkia kohtaan. Perheelle ei saisi tulla olo, että heitä kohti hyökätään vaan, että he ymmärtäisivät meidän auttavan heitä ja ajattelevamme vain lapsen hyvinvoinnin ja perheen kannalta parasta ratkaisua. Sosiaalisen paineen alla on tiimin ja esimiehen tuki sekä ohjeistuksien noudattaminen erityisen tärkeää. (Kurlin, M. 2018.)

Sääntöjen noudattaminen nousi myös yhdeksi pohdinnaksi eettisistä ongelmista. Erilaiset toimintatavat voivat olla ristiriidassa omien arvojen kanssa. Täytyy kuitenkin tällaisissa tilanteissa muistaa, että on olemassa lakeja, joita tulee noudattaa. Eli voi tulla tilanteita, jossa laki määrää toimimaan tietyllä tavalla, vaikka itse olet eri mieltä. Tähän mainitsen myös maalaisjärjen käytön ja lakien eron. Joskus joku tilanne olisi maalaisjärkeä käyttäessä helposti ratkaistavissa, mutta laki kertoo sen, kuinka on toimittava. Säännöt (lait) ja asiakkaan etu voi myös joskus olla ristiriidassa keskenään. Perheessä voi tulla tilanne, jossa lakien määräämät toimintatavat eivät välttämättä aja perheen etua parhaimmalla mahdollisella tavalla, vaikka asiakkaan hyvinvointi ja etu olisikin keskeisin asia perheen auttamisessa. Perheiden auttamisessa voi tulla eteen monia kinkkisiä tilanteita. Joskus voi joutua myös kiertämään lakia perheen hyvinvoinnin ja edun takaamiseksi. (Kurlin, M. 2018.)

Pohdin sosionomin työnkuvaa kokemalla arjessa tulleiden havaintojen ja keskustelujen myötä ristiriitaiseksi, sillä näkemyksiä ja kokemuksia sosionomin työstä varhaiskasvatuksessa voi olla monia ja mitään ei ole niin sanotusti lyöty lukkoon. Talentia on esimerkiksi määritellyt sosionomin työnkuvan ja osaamisen, mutta työnkuva kuitenkin vaihtelee jonkin verran eri kunnissa. Työssäni pyrin kiinnittämään huomiota tietoperustan käyttöön. Käytän vain luotettavia lähteitä, joihin opinnäytetyössä ilmenneitä pohdintoja peilaan. Opinnäytetyössä hyödynnän

työkollegoiden kanssa käytyjä keskusteluita, joista saan erilaisia näkökulmia ja ajatuksia sosionomin työnkuvaa ajatellen. Työkollegoiden työkokemuksen vaihtelevuus myös rikastaa työtäni, sillä keskustelen työelämässä pidempään olleiden ammattilaisten sekä uusien tulokkaiden kanssa. Näin saan laajemmin eri näkökulmia ja mielipiteitä sosionomin työstä.

4 Opinnäytetyön muoto

Toteutan opinnäytetyön päiväkirjamuotoisesti, joka tarkoittaa sitä, että raportoin päivittäin toteutuvista työtehtävistä, erilaisista tapahtuvista tilanteista sekä erilaisista havainnoista ja pohdinnoista, joita päivän aikana tulee esille itselläni tai tiimilläni. Ennen viikkoa kirjoitan viikkosuunnitelman, jossa käyn läpi mitä sillä viikolla tarkastelen ja havainnoin. Jokaisen viikon raportointi perustuu eri teemoihin, joita pohdin työpäivän aikana ja raportoin työpäivän jälkeen. Viikon jälkeen on tarkoitus tehdä yhteenveto viikosta ja peilata pohdintoja teoriaan. Päiväkirjamuotoinen opinnäytetyö (PONT) on hyvä vaihtoehto ylipäättänsä työssä käyvälle, uuden työn aloittaneelle tai kehittämistyötä tekeväälle opiskelijalle. Työn teon ja opinnäytetyön kirjoittamisen pystyy yhdistämään PONT:in avulla.

Opinnäytetyössä tulee ottaa huomioon, että havainnot työtehtävistä, lapsista, perheistä ja ympäristöstä tehdään anonyymisti niin, että mitään tunnistettavia tietoja ei kirjata ylös, jotta yksityisyyden suoja säilyy. Perheille tulee myös kertoa, että teen opinnäytetyötäni työpaikallani havainnoiden meidän arkeamme.

4.1 Tavoitteet

Opinnäytetyöni suurin tavoite on saada itselleni selkeyttä omaan työnkuvaani, sillä se tuo varmuutta ja selkeyttä siihen, mitä minulle kuuluu ja mihin minun tulee keskittyä työtä tehdessäni. Tavoitteeni on myös syventää omaa osaamistani, rakentaa omaa ammatti-identiteettiä, saada varmuutta työhöni sekä sosiaalipedagogiseen työtoteeseen, jotta pystyn mahdollisimman laajasti tukemaan ja auttamaan perheitä erilaisissa tilanteissa sekä toteuttamaan sosiaalipedagogista toimintaa. Selkeys varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvasta hyödyttäisi myös yhteistyökumppani, sillä sosionomin työnkuvaa kehitetään parhaillaan. Myös varhaiskasvatuksen muulle henkilökunnalle työni voi olla hyödyllinen, jotta muutkin saisivat käsityksen mihin ja miten sosionomin osaamista hyödynnetään varhaiskasvatuksessa ja miten se eroaa esimerkiksi lastenhoitajan tai opettajan työnkuvasta. Kehitystyön edetessä tarkastelen eteeni tulleita ajatuksia, ideoita ja näkökulmia, joita raportoin ylös. Tavoitteeni on myös kehittää

työnkuvaa sosionomille sopivaksi. Haluan saada erilaisia näkökulmia, kokemuksia ja ideoita, joita voin pohtia raportissani sekä hyödyntää käytännössä.

Koen, että Karkkilan varhaiskasvatus on hyvä yhteistyökumppani varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvaa tutkiessa, sillä Karkkila on pieni paikkakunta, jossa tehdään tiiviisti yhteistyötä kaupungin muiden päiväkotien kanssa. Karkkilan varhaiskasvatuksessa on tällä hetkellä minun lisäksi kaksi muuta sosionomia. Me teemme yhteistyötä ja pyrimme jakamaan ajatuksia ja kokemuksia, joita arjessa ja työtä tehdessä tulee eteen.

4.2 Menetelmät

Päiväkirjamuotoisessa opinnäytetyössä tutkimusmenetelmänä käytetään autoetnografiaa, joka on omaelämäkerrallinen tutkimuksen tekemisen tapa. Se tarkoittaa, että tutkijan omat kokemukset ja niistä raportoidut tai muuten ylös kirjoitetut muistiinpanot muodostavat tutkimuksen keskeiset aineistot. Perusteellisesti autoetnografia antaa mahdollisuuden arjen käytäntöjen tutkimiseen ja analysointiin. Autoetnografia ei itsessään tarvitse muita aineistonkeruumenetelmiä. (Uotinen, J. 2024.)

Käytän työssä myös muiden varhaiskasvatuksen työntekijöiden mielipiteitä ja ajatuksia sosionomin työstä arjessa syntyvien keskustelujen pohjalta. Yhtenä menetelmänä käytän erilaisten kirjallisten lähteiden analysointia aiheeseen liittyen ja peilaan päiväkirja pohdintoja teoriaan. Havainnoin päivittäin ryhmän, perheiden sekä omaa toimintaa ja tilanteita sekä ajatuksia, joissa voisi sosionomin osaamista hyödyntää.

5 Aiheen valinta, tausta ja tarkoitus

Sosionomin työnkuvan kehittyminen varhaiskasvatuksessa valikoitui aiheeksi, kun sain määräaikaisen työn varhaiskasvatuksen sosionomina. Sosionomin työnkuva varhaiskasvatuksessa on vielä epäselvä ja vajavainen, joten ajattelin, että aihe edistäisi sekä itseäni että myös opinnäytetyön yhteistyökumppanina toimivaa tahoja. Varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvan tutkiminen ja kehittäminen on ajankohtainen aihe, jonka selkiytyessä oma työni hahmottuu itselleni sekä työkavereilleni että johtajille paremmin, joten opinnäytetyöni tuloksista hyötyy monikin taho. Opinnäytetyötä tehdessä kehittyi oma ammatillinen osaaminen ja saan varmasti uusia ideoita, joita voin hyödyntää työssäni. Keskityn työssäni pääsääntöisesti perheisiin ja sosionomin työnkuvaan varhaiskasvatuksessa. Tarkoitukseni on perehtyä varhaiskasvatuksen eri työtehtäviin havainnoimalla arjessa tapahtuvia tilanteita, lapsia ja vanhempia. Havainnoin myös erilaisia tilanteita, joissa sosionomin osaamista voisi hyödyntää.

Koen aiheen tärkeäksi monellakin tapaa, ensinäkin varhaiskasvatuksen sosionomeja ei ole tarpeeksi kentällä, joka vaikeuttaa sitä, että lain mukaan vuodesta 2030 lähtien jokaisessa ryhmässä tulisi vähintään kahdella kolmasosalla olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. (Talentia 2022.) Uskon, että työnkuvan selkiytyessä sekä työvoimapulan vähentyessä myös sosionomeja suuntautuisi enemmän varhaiskasvatuksen puolelle.

Yleisellä tasolla työvoimapula ei kuitenkaan tule vähentymään varhaiskasvatuksessa, sillä resursseja palkata lisää henkilökuntaa tai edes sijaisia ei ole, joka tarkoittaa, että henkilökunta kuormittuu, monilla esiintyy työuupumusta, joka taas vaikuttaa ihmisen psyykkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin. Työuupumusten takia osa henkilökunnasta ottaa sairauslomaa ja tällöin taas töissä oleva henkilökunta kuormittuu entisestään. Tähän tulisi saada jokin ratkaisu, ennen kuin tilanne menee yhtään pahemmaksi.

5.1 Aiheen kuvaus ja rajaaminen

Aiheena varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuva on hyvin laaja ja onkin tärkeää rajata se osiin ja miettiä mistä näkökulmasta sitä lähtee tarkastelemaan. Pääsääntöisesti keskityn perheisiin ja sosionomin työtehtäviin. Viikkojen teemat olen suunnitellut seuraavasti: sosiaalipedagoginen toiminta, oman tiimin ajatukset sosionomin työstä, sosionomin osaaminen arjessa, muiden päiväkotien kanssa tehtävä yhteistyö, lapsiperheiden palveluiden saatavuus ja tarve, perheiden kanssa tehtävä yhteistyö, sosionomin ja opettajan työnjako sekä tulevaisuudennäkymä vakasta ja siellä työskentelevän sosionomin työstä.

Jokaisena viikkona keskityn tarkastelemaan sitä teemaa, jonka viikkosuunnitelmaan olen kirjoittanut. Valitsemani teemat saattavat vielä muuttua sen myötä, kun alan päiväkirjaa kirjoittamaan. Pyrin kuitenkin pitämään aiheen hyvin rajattuna ja keskittyväni perheisiin sekä sosionomin työtehtäviin ja osaamiseen.

5.2 Keskeiset käsitteet ja tietoperusta

Suunniteltu tietoperusta sisältää MLL sivut, sosiaalipedagogiikkaa sisältävät lähteet, erilaiset lähteet sosionomin ja varhaiskasvatuksen sosionomin työstä ja työn kehittymisestä, perheiden haasteista nykypäivänä ja ylipäättään varhaiskasvatusta käsittelevät lähteet. Talentian sivuilta löytyy myös tietoa, jota hyödynnän opinnäytetyössäni. Tutkin myös erilaisia artikkeleita, jotka perustuvat eri kuntien ja kaupunkien sosionomin työnkuvaan varhaiskasvatuksessa. Aikaisempaa keskustelua ja pohdintaa opinnäytetyöni aiheesta on, sillä se on ollut jo vuodesta 2018 saakka pinnalla.

Keskeisiä käsitteitä opinnäytetyössäni on sosionomi, joka suunnittelee, toteuttaa ja arvioi sosiaalipedagogista toimintaa varhaiskasvatuksessa, tekee perheiden kanssa yhteistyötä ja vastaa monialaisesta yhteistyöstä (Talentia 2024). Varhaiskasvatus tarkoittaa lapsen suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu pedagogiikka (Opetushallitus 2024). Työnkuva tarkoittaa yksityiskohtaista kuvausta työtehtävistä (SuomiSanakirja 2024).

Karkkilan varhaiskasvatuksessa toimii tällä hetkellä 4 kunnallista päiväkotia, joista yksi on vuoropäiväkoti, 3 kunnallista perhepäivähoitajaa ja 5 esiopetusryhmää. Sekä 3 yksityistä päiväkotia ja 4 yksityistä perhepäivähoitajaa. Karkkilan varhaiskasvatuksen toiminta pohjautuu Karkkilan varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin, joka on hyväksytty Kasvatus- ja opetuslautakunnassa vuonna 2022. (Karkkila.fi 2024). Sosiaalipedagogiikka tarkastelee ihmisen kasvua sosiaalisena ilmiönä sekä kasvatusta eli pedagogista toimintaa, jolla tuetaan ihmisen sosiaalista kasvua elämänkulun eri vaiheissa. Sosiaalipedagogisella työotteella olennaista on dialogisuus, yhteisöllisyys ja osallisuus. Katsotaankin, että varhaiskasvatuksen sosionomi työskentelee sosiaalipedagogisella työotteella. (Talentia 2019.)

6 Päiväkirja raportointi

6.1 Sosiaalipedagogiikka

Tällä viikolla tarkastelen mitä sosiaalipedagogiikka on ja miten sitä toteutetaan meidän päiväkodissamme. Sosionomien sanotaan tekevän töitä varhaiskasvatuksessa sosiaalipedagogisella työotteella. Sosiaalipedagogiikka auttaa tarkastelemaan ihmisiä ja ilmiöitä mahdollisimman laajasti ja kokonaisvaltaisesti. Tarkastelen esimerkiksi lasten sosiaalisia suhteita ja vuorovaikutustaitoja. Sosiaalipedagogiikan kuusi osaa ovat dialoginen kohtaaminen, yksilötoimijuuden ja oman osallistumisen mahdollisuuksien, yhteisöllisyyden, toiminnallisuuden ja luovuuden kasvattaminen, teorian ja käytännön yhteen kietoutuneisuus sekä työskentely yksilö-, yhteisö- ja yhteiskunta tasolla. (Isopahkala, M. 2023.)

Maanantai 9.12.

Tällä viikolla on aamuvuoroviikko. Tänään työvuoroni alkoi kello 5.35. Meillä työvuorot vaihtelevat sen mukaan, miten lapset tarvitsevat hoitoa. Tykkään aamuvuoroista, kun pääsee aikaisin. Aikainen herääminen puolestaan vie joskus yönnet kokonaan tai ne jäävät liian lyhyiksi.

On ihanaa mennä töihin, kun on rauhallista sekä päästä töistä silloin, kun lapset nukkuvat ja on hiljaista.

Aloitimme joulukuussa joulukalenterin, jonka suunnittelin yhdessä ryhmäni toisen lastenhoitajan kanssa. Joulukalenteri sisältää vanhan puisen kalenterin, jossa on pienet lokerot luukuina. Kalenterissa on aina lapsen nimi, vihje mihin kirje on piilotettu sekä kaksi tarraa, jotka lapsi saa viedä kotiin. Kirjeet kirjoittaa Tuukka-tonttu, joka myös piilottaa ne. Kirje sisältää sen päivän puuhan sekä Tuukka-tontun lempilaulun, joka lauletaan joka aamu yhdessä lasten kanssa.

Kävimme ensin ulkoilemassa päiväkodin pihalla noin 45 minuuttia, jonka jälkeen siirryimme sisälle aamupiiriin, jossa lapsi sai taas etsiä uuden kirjeen Tuukka-tontulta. Tänään puuhanamme oli leipoa pipareita, joita tarjoamme keskiviikkona joulujuhlassamme. Aamupiirin jälkeen osa lapsista pääsi leipomaan pipareita, osa maalaamaan taikataikinasta edellisellä viikolla tehtyjä joulukuusen koristeita ja osa leikkimään. Jokainen lapsi pääsi jokaiseen puuhaan. Pienryhmätoiminta on erityisen tärkeää isossa ryhmässä, jossa on S2-lapsia sekä tuen tarpeisia lapsia. Pienryhmätoiminta antaa jokaiselle lapselle rauhan keskittyä tekemiseen. Pienryhmätoiminta on osa pedagogiikkaa, joka tukee lapsen kasvua ja kehitystä kohti yhteiskunnan jäsenyyttä. Pienryhmätoiminnassa tuetaan esimerkiksi lasten sosiaalisia suhteita ja vuorovaikutustaitoja. Sosiaalisten suhteiden tukeminen on osa sosiaalipedagogiikkaa ja sitä on tärkeää tukea jo varhaisessa vaiheessa. Sosiaalipedagogiikan tavoitteena on myös kiinnittää huomiota ja ennaltaehkäistä ongelmia, joita ihminen voi elämänsä varrella kohdata.

Tiistai 10.12.

Tänään aamuvuoroni alkoi niin, että kaksi lasta tuli kello 5.40 hoitoon, joista toinen meni jatkamaan unia meidän nukkariin. Lapsille nämä aikaiset aamut voi olla todella rankkoja, kun unet joudutaan keskeyttämään liian aikaisin. Toisen lapsen kanssa pelasimme Afrikan tähteä ja teimme palapelejä. Meidän ryhmäämme tulee aina aamuisin myös muiden ryhmien lapset, kunnes heidän ryhmänsä työntekijä tulee töihin. Kellon lähestyessä kahdeksaa, lapsia alkaa ilmestyä päiväkodille. Kahdeksalta aloitetaan aamupala. Aamupalan jälkeen oli hetki aikaa leikkiä, kunnes oli aamupiirin aika. Aamupiirissä avasimme taas uuden joulukalenteri luukun. Tänään oli vuorossa isompien lasten elokuvahetki Elokuvateatteri Kino Laikassa. Elokuva oli tarkoitettu 3-5-vuotiaille lapsille.

Varhaiskasvatuksen elokuvanäytökset ovat osa Karkkilan kaupungin kulttuurikasvatussuunnitelma Elämyspolkua. Sen tarkoituksena on luoda lapsille monipuolisia kulttuurielämyksiä ja vahvistaa kokemusta osallisuudesta. Tarkoitus on tehdä myös tutuksi paikallista kulttuurin kenttää. Elämyspolun ohjelmasta osa kuuluu kouluille ja eskareille, kun osa taas varhaiskasvatukselle. Kulttuurin eri osa-alueisiin tutustutaan laajasti muun muassa liikunnan, taiteen, luonnon, ympäröivän yhteiskunnan sekä historian avulla. (Karkkila.fi 2024.) Toimin Karkkilan

soi rauhoittava musiikki ja vaihdoimme paria puolesta välissä. Rentoutumisen jälkeen lähdimme ulkoilemaan noin puoleksi tunniksi. Ulkoilun jälkeen meillä oli ruokailu, jossa oli katettu pöytä valmiiksi oikein pöytäliinan kera, sillä tänään oli jouluruoka. Suurin osa lapsista ei niin välitä jouluruoasta, mutta rohkeasti jokainen maisteli kaikkea lautaselta löytyvää. Ruokailun jälkeen lapset menivät lepäämään ja nukkumaan.

Jumppatunnit ovat tärkeä osa lasten viikkoa, lasten hyvinvointia ajatellen sekä heidän vuorovaikutustaitojen että leikkien sääntöjen harjoitteluun. Suurin osa lapsista on aina innoissaan menossa jumppasaliin ja aktiivisesti mukana kaikissa leikeissä ja peleissä. Ehdottomia lemppeleitä ovat erilaiset tempuradat ja hippaleikit. Me myös osallistamme lapsia jumppien suunnitteluun kyselyllä lasten mielipiteitä ja ehdotuksia mistä he tykkäisivät. Jumppatunnit ovat myös hyvää harjoitusta lasten tunnetaitojen harjoitteluun, sillä pettymyksiä tulee paljon esimerkiksi hipoissa.

Meillä on keskiviikkoisin tiimipalaveri päivä ja se on aina nukkarin aikaan eli kahdestatoista yhteen. Tiimipalaverissa käymme edellistä viikkoa läpi ja arvioimme, miten meidän arki on sujunut. Tänään kävimme muutaman lapsen varhaiskasvatussuunnitelman läpi ja pohdimme yhden lapsen 4-vuotis neuvolan kyselylomakkeeseen vastaukset yhdessä. Minusta on ihanaa, että meidän opettajamme ottaa meidät hyvin mukaan vasujen läpi käymiseen ja arviointiin niin kuin pitäisikin, mutta jokainen opettaja ei tätä tee. Kuitenkin varhaiskasvatussuunnitelmissa on meidän kaikkien tiimin jäsenten nimet, niin on hyvä, että tiedämme mitä sinne on kirjoitettu, olemmeko me samaa mieltä ja onko meillä jotain lisättävää. Tiimipalaverit ovat tärkeitä monestakin syystä. Ensimmäinen on tärkeää käydä oman ryhmän toimintaa läpi, jotta kaikki ovat kartalla mitä seuraavalla viikolla tapahtuu, sekä arvioida toimintaamme, jotta voimme sitä kehittää tarpeen mukaan. Se on myös hyvä hetki pysähtyä ja jutella oman tiimin kesken, kun aina sitä aikaa ei arjessa siihen muuten ole. Tiimipalavereissa pääsee tuomaan omia ajatuksia ja ideoita sekä mieleen tulleita huomioita lapsista, toiminnasta tai vaikka yhteishengestä.

Illalla meillä oli joulujuhla, jossa oli neljä erilaista pistettä. Oli tuoksu piste missä haisteltiin erilaisia jouluisia tuoksuja ja yritettiin arvata mitä purkeissa on. Sitten oli tunnustelu piste, missä sai tunnustella laatikossa olevia materiaaleja ja arvata mitä niissä on. Yksi piste oli askartelu piste, missä oli joulukuusi ja siihen sai askarrella koristeita. Ja minulla oli jumppa piste, missä oli tonttujumppakortteja ja musiikkia. Sisällä oli vielä taidenäyttely isänpäiväksi kotiin lähetetyistä lapsen ja isän tekemistä taideteoksista sekä glögi ja pipari tarjoilu. Perheet saivat kiertää pisteitä vapaasti ja osa kävikin pisteet kahteen kertaan läpi. Joulujuhlassa oli hyvin porukkaa ja kaikille jäi illasta hyvä mieli. Kaikenlaiset joulujuhlat, läheistenpäivät ja vanhempain- perheillat ovat tärkeitä monestakin syystä. Esimerkiksi perheet pääsevät verkostoitumaan keskenään ja jakamaan ajatuksia ja huolia sekä saamaan vertaistukea. Myös henkilökunta ja perheet lähentyvät tällaisissa tapahtumissa. Nämä ovat myös tärkeitä tapahtumia

ja muistoja lapsille, kun saa oman perheen kanssa tulla päiväkodille tekemään kivoja juttuja yhdessä. Moni lapsi puhuikin seuraavana päivänä, kuinka kiva joulujuhla oli.

Torstai 12.12.

Tänään aamuvuoroni alkoi vähän touhukkaammin kuin muut. Lapsia tulikin yllättävän paljon aikaisin aamulla ja aamu menikin lapsia ohjatessa eri leikkeihin ja pöytähommiin. Täksi päiväksi olimme suunnitelleet metsäretken, johon lähdimme kello 9.30. Meillä on onneksi metsä ihan päiväkodin vieressä, jota pystymme hyödyntämään toiminnassamme. Päiväkodin toiminnassa onkin tärkeä hyödyntää ja kehittää erilaisia leikkiympäristöjä. Lapsia voi myös osallistaa leikkiympäristöjen muokkaamiseen ja kehittämiseen. Meidän Tuukka-tonttumme oli piilottanut metsään erilaisia jouluisia tavaroita, joita lasten kanssa etsimme. Lopuksi nautimme metsässä kuumasta glögistä ja lasten itse tekemistä pipareista. Matkalla metsään ja matkalla päiväkotiin harjoittelimme jonossa kävelyä, sillä se on hieman haastavaa osalle lapsista. Lapset rakastavat metsäretkiä ja olivat aivan haltioissaan etsiessään tontun piilottamia tavaroita.

Metsäretken jälkeen menimme syömään ja lapset menivät sitten nukkumaan. Meillä on nyt tällä viikolla ollut pöydät yhdistettyinä yhtenä isona pöytänä, mihin ovat kaikki lapset ja aikuiset mahtuneet istumaan. Ruokailut ovat sujuneet todella hyvin, vaikka kaikki ovat jonkun vieressä ja jotain vastapäätä. Yhtenäinen ruokapöytä luo yhteisöllisyyttä ja antaa myös lapsille mahdollisuuden jutustella lasten kanssa, joiden vieressä he eivät yleensä istu. Työpäiväni loppui yhden jälkeen, kun lapset vielä nukkuivat.

Perjantai 13.12.

Tänään aamuvuoro alkoi taas kello 5.40. Aamulla pelasimme ensimmäisenä tulleen lapsen kanssa Afrikan tähteä sekä muistipeliä. Aamusta lähtien oli paljon lapsia, joten äänen taso oli myös sen mukainen. Meillä oli kahdeksaan asti kaikki ryhmät meidän ryhmässämme, koska työntekijöitä oli aamulla liian vähän. Aamu oli myös hieman erilainen kuin normaalisti, sillä pienten ryhmä jäi meidän ryhmäämme myös aamupalaksi ja sen jälkeenkin leikkimään. Varhaiskasvatuksessa onkin tärkeää tehdä yhteistyötä muiden ryhmien kanssa ja tarpeen mukaan toinen ryhmä auttaa toista, jotta arki toimii sujuvasti. Jos yhteistyö ei toimi tai kaikki eivät ole yhteistyökykyisiä, arki on haastavaa ja ilmapiiri saattaa olla kireä ja negatiivinen.

Aamupiirissä kävimme läpi tämän päivän puuhut ja tänään olikin lelu päivä, josta olimme infonneet perheitä aikaisemmin tällä viikolla. Kuitenkaan kaikilla lapsilla ei ollut lelua mukana, mutta siinä tapauksessa lapsi sai ottaa päiväkodin lelun ja leikkiä sillä. Lapset saivat esitellä lelunsa aamupiirissä, jos halusivat. Aamupiirin jälkeen lapset miettivät mihin leikkiin menevät ja me aikuiset katsoimme, että nukkarissa ja ryhmätilassa olisi suurin piirtein saman verran lapsia. Me jaamme lapsia useasti eri tiloihin ja välillä myös leikkeihin, jotta vaihtelevuus

lasten leikkikavereiden sekä leikkien kesken olisi monipuolista ja, jotta leikeissä säilyisi rauha. On aina tietyt lapset, jotka haluavat aina samaan leikkiin ja aina saman kaverin kanssa.

Juttelin toisessa talossa olevan sosionomin kanssa viimeisessä sosionomien palaverissa ja sain häneltä vinkin toteuttaa lasten kanssa sosiogrammi. Se on lasten sosiaalisia suhteita ja ryhmän tilannetta tarkasteleva diagrammi, jonka tavoitteena on selvittää, onko ryhmässä lapsia, joita ei koskaan valita leikkikaveriksi. Lapsien kuvat laitetaan pöydälle ja lapset tulevat yksi kerrallaan näyttämään ja kertomaan ikätaso huomioon ottaen, että kenen kanssa leikkii mieluiten ja minkä takia. Isommille lapsille voi myös antaa lisä kysymyksiä, joihin ehkä pienimmät eivät osaisi vielä vastata. Tehtävänä on kartoittaa ryhmän tilanne ja jos on lapsia, joita ei ikinä kukaan valitse, pystytään jatkossa kiinnittämään siihen enemmän huomiota ja jakamaan lapsia leikkeihin vielä useammin.

Meillä on myös käytössä leikkitaulu, johon aikuiset valitsevat leikit ja lapset laittavat omat kuvansa siihen kohtaan, mihin leikkiin haluaa mennä. Siinäkin jaottelemme usein, että lapset eivät mene samaan aikaan taululle, sillä usein huomaamme lapsien valitsevan leikin sen mukaan mihin paras kaverikin menee. Pyrimme leikkitaulun avulla jakamaan lapsia eri leikkeihin sekä siihen, että lapset eivät jatkuvasti vaihtaisi leikistä toiseen. Yleensä laitamme ajaksi noin 15 minuuttia time timeriin, jonka jälkeen saa vaihtaa leikkiä, jos haluaa. Leikkitaulu ei ole aina käytössä, jos on esimerkiksi vähemmän lapsia tai jos lapset jakautuvat jo valmiiksi hyviin ja rauhallisiin leikkeihin.

Leikkihetken jälkeen oli tuttuun tapaan ruokailu yhdeltätoista, jonka jälkeen lapset menivät lepäämään tai nukkumaan. Meillä on muutamia lapsia, jotka eivät yleensä nuku ja he lepäävät noin 30-45 minuuttia, jonka jälkeen pääsevät ryhmätilan puolelle tekemään hiljaisia pöytä hommia. Pääsin taas yhden aikoihin kotiin, sillä aikaa, kun lapset nukkuivat.

Viikkoanalyysi

Tämän viikon tavoitteena oli kartoittaa mitä sosiaalipedagogiikka tarkoittaa ja miten se toteutuu meidän ryhmässämme. Sosiaalipedagogiikka ei tarkoita pelkästään rajattujen menetelmien käyttöä, vaan enemmänkin näkökulmaa siitä, miten varhaiskasvatuksessa tuetaan lapsen laaja-alaista oppimista, kehitystä ja kasvua. Sosiaalipedagogiikan niin sanottuihin osa-alueisiin kuuluu osallisuuden, yhteisöllisyyden, vuorovaikutuksen, dialogisuuden ja sosiaalisen kasvun edistäminen sekä huono-osaisuuden ehkäiseminen ja identiteetin rakentumisen tukeminen. Ajatellaan, että varhaiskasvatuksen sosionomit tekevät työtään sosiaalipedagogisella työotteella ja ovat sen alan ammattilaisia. Itse sosiaalipedagogiikka käsitettä ei ole esimerkiksi

valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa lainkaan ja varhaiskasvatuslaissa vain varhaiskasvatuksen sosionomin kelpoisuuden määrittelyssä. (Nivala, E. & Ryyänen, S. 2024.)

Koen, että sosiaalipedagogiikka toteutuu meidän ryhmässämme hyvin ja monipuolisesti. Meidän ryhmässämme on hyvin strukturoitu arki, joka tukee lasten kuin aikuistenkin hyvinvointia. Selkeä ja suunnitelmallinen arki sekä tietyt rutiinit luovat turvaa ja selkeyttä lapsen arkeen. Sosiaalipedagogiikka tulee ilmi monissakin arjen toiminnoissa, joita teemme päivittäin. Kuten leikkitalanteissa, joissa tuemme lasten sosiaalisia suhteita ja vuorovaikutustaitoja, osallistaminen esimerkiksi jumpissa tai retkeillä ja dialoginen kohtaaminen päivittäin lasten kanssa jutellessa ja heidän kuuntelemisessa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiinkin on kirjattu, kuinka varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin kehittäessä kiinnitetään huomiota yhteisön mahdollisuuteen toimia kiirettömässä ja keskittymistä edistävässä ympäristössä, jonka yhtenä mahdollistajana on suunniteltu ja selkeä arki (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2022).

Tuemme ja kiinnitämme huomiota lasten sosiaalisiin suhteisiin ja kannustamme lapsia leikkimään kaikkien kanssa. Tuemme lasten sosiaalisia suhteita esimerkiksi käyttämällä leikkitalua, johon välillä aikuiset päättävät leikit sekä leikkitorukat. Tämän avulla vältämme sen, että joku lapsi jäisi ilman leikkikaveria. Ryhmässämme on myös yhtenä pienryhmätoimintana tuettu leikki, eli aikuinen on mukana leikissä. Tämä takaa sen, että olemme aidosti läsnä leikkitalanteissa ja ristiriitatilanteisiin puuttuminen olisi välitöntä. Joskus leikkiin tarvitaan enemmän ohjausta ja joskus tuntuu, että aikuisen läsnäolo on varsinkin vanhemmille leikkijöille vain ”häiriöksi” ja siirrymmekin kauemmaksi havainnoimaan lasten leikkiä. Leikin merkitys lapsen elämässä on suuri. Lapsi harjoittelee leikkiessä muiden kanssa esimerkiksi vuorovaikutustaitoja, osallisuutta ja osallistumista. Leikin kautta lapsi saa kokemuksia ryhmään kuulumisesta. Leikkiessä myös tuetaan lapsia, joilla on kielellisiä haasteita esimerkiksi kuvatuen ja viittomien avulla. Tähän on meidän varhaiskasvatuksen ammattilaisten hyvä kiinnittää huomiota, jotta jokainen lapsi pystyy jollain tavalla kommunikoimaan kavereiden kanssa ja tuntee kuuluvansa mukaan leikkiin. (Kangas ym., 2018.)

Dialogisuus ja dialoginen kohtaaminen on yksi sosiaalipedagogiikan osa. Dialogisuus on hyvän vuorovaikutuksen perusta, joka tulee toteutua sekä lasten että vanhempien kanssa varhaiskasvatuksessa toimiessa. Aito läsnäolo, empaattisuus, avoimuus, kunnioitus ja luottamus ovat dialogisen kohtaamisen ydin. Vanhempien ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten välinen suhde olisi hyvä luoda avoimeen ja kunnioittavaan pohjaan, jotta vaikeistakin asioista puhuminen olisi mahdollisimman helppoa. (Kekkonen, M. ym. 2019.) Koen, että meidän ryhmässämme toteutuu dialoginen kohtaaminen ja perheet kokevat meidän ryhmämme ammattilaiset luotettavina ja helposti lähestyttävänä, joka on erityisen tärkeää yhteistyön sujuvuuden kannalta.

Lasten osallistaminen toteutuu ryhmässämme hyvin. Osallistamme lapsia arjen suunnitteluun sekä mahdollistamme jokaisen lapsen kuulluksi ja ymmärretyksi tulemisen. Osallisuus mahdollistaa lapselle kokemuksen siitä, että kuuluu osaksi ryhmää ja on mahdollisuus vaikuttaa ryhmän toimintaan. Meillä varhaiskasvatuksen ammattilaisilla on vastuu siitä, että lapsi kokee ympäristönsä turvalliseksi ja kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi. Ryhmämme opettaja on myös haastatellut meidän ryhmämme lapsia vasuja varten ja kysynyt heiltä kokevatko tulevansa kuulluksi ja ymmärretyksi. Suurin osa kertoi tulevansa kuulluksi ja ymmärretyksi, mutta osa taas kertoi halunsa jutella aikuisten kanssa enemmän. Lasten haastattelut ovat yksi keino osallistaa lapsia päiväkodin arkeen ja pedagogisen toiminnan suunnitteluun. Keskeistä on kuitenkin lapsen kokemus osallisuudesta sekä omista kyvyistä määrittää toiminnan sisältöjä (Virkki, P. 2015. 9).

6.2 Sosionomin osaaminen arjessa

Tällä viikolla tarkastelen, miten sosionomin osaaminen näkyy arjessa ja millaisiin tilanteisiin sosionomin osaamista voisi hyödyntää. Pohdin myös asioita, jotka voisi olla sosionomin töitä varhaiskasvatuksessa ja millaisia ideoita meiltä on tullut ensi vuoteen, ajatellen sosionomin osuutta varhaiskasvatuksessa. Työnkuva varhaiskasvatuksen sosionomeilla on kuitenkin todella epäselvä ja vaihtelee paljon paikkakunnittain, joka on mielestäni hieman outoa. Kyllähän varhaiskasvatuksen opettajankin työnkuva on pääsääntöisesti sama kaikilla paikkakunnilla, niin miten sosionomin työnkuva voi vaihdella niin paljon?

Maanantai 16.12.

Tällä viikolla on iltavuoroviikko. Meillä iltavuorot vaihtelevat paljon, joskus lapsia on viiteen ja joskus puoli kymmeneen saakka. Tänään minulla olisi ollut 9.21-17 työvuoro, mutta aamulla soitettiin, että talon lapset lähtevät neljään mennessä. Joten voin mennä aikaisemmin töihin, jos haluan. Meillä työvuorot saattavat muuttua päivittäin, mutta tietenkään vuoron vaihtoihin ei ole pakko suostua, sillä seinällä oleva työlista on se, jota viimekädessä tulee noudattaa.

Aamulla, kun pääsin töihin, lapset olivat jo askartelemassa ryhmän opettajan ja toisen lastenhoitajan kanssa. Meillä oli tänään vain kahdeksan lasta, sillä osalla on alkanut jo loma ja osa oli kipeänä. Tänään oli suunniteltu pidettävän pelipäivä, jossa pelattaisiin ipadeilla sekä booteilla. Mutta suunnitelma muuttuikin, kun lapsia oli niin vähän ja askartelut olivat jo aloitettu ennen kuin pääsin töihin. Pidin aamupiirin vasta puoli kymmenen jälkeen ja muutin päivän suunnitelmaa vähän. Askartelujen lisäksi, lapset tekivät palapelejä, jonka jälkeen lähdimme ulos. Palapelit ovat hyvä keino kehittää lasten hahmottamiskykyä, hienomotoriikkaa sekä silmä-käsi-yhteistyötä. Lapsen tuntoaistikin myös paranee eri kokoisten ja eri tuntuisten

palapelien myötä. Palapelit auttavat myös kehittämään ongelmanratkaisukykyä ja keskittymiskykyä sekä ohjaavat pitkäjänteisyyteen ja kärsivällisyyteen. Palapelejä tehdessä yhdessä muiden lasten tai aikuisen kanssa, kehittyvät myös sosiaaliset- ja yhteistyötaidot. (Varhaista aikaa 2018.)

Ulkoilun jälkeen meillä oli ruoka-aika, jonka jälkeen lapset menivät lepäämään tai nukkumaan. Tänään luin lapsille kirjaa, josta löytyi muutamia jouluisia tarinoita. Lapsille luetaan aina nukkumaan mentäessä hetken aikaa satua, jonka jälkeen laitamme taustalle rauhallista musiikkia. Suurin osa lapsista nukahtaa yleensä jo sadun lukemisen aikaan. Ne lapset, jotka eivät nuku, lepäävät noin 30-45 minuuttia ja pääsevät sitten ryhmätilaan tekemään hiljaisia hommia. Kahden aikoihin lapsilla on välipala-aika ja sen jälkeen pääsevät leikkimään, ulos tai tekemään esimerkiksi jotain askartelua riippuen tietenkin, kuinka paljon henkilökuntaa on iltapäivällä paikalla. Tänään jäimme sisään ja lapset saivat leikkiä haluamiaan leikkejä.

Huomenna meidän päiväkotimme menee kello kaksitoista kiinni, sillä henkilökunnalla on suunnittelupäivä. En vielä tiedä mitä meillä on ohjelmassa, mutta käymme luultavasti meidän syksyämme läpi arvioimalla toimintaa, yhteistyön sujuvuutta ja muuta sellaista, mutta se selviää huomenna. Huomenna koko päivän hoitoa tarvitsevat lapset menevät toiseen päiväkotiin koko päiväksi ja ne, jotka tarvitsevat vain aamupäivän, tulevat meidän päiväkotiiimme aamusta kahteentoista saakka. Varmistin vielä tänään muutamalta perheeltä tulevatko heidän lapsensa huomenna hoitoon vai ei. Kerroin vielä uudestaan mitä huomenna tapahtuu ja muistutettiin myös yleisesti perheitä huomisesta päivästä.

Meidän päiväkodissamme on jonkin verran maahanmuuttaja perheitä, joiden kanssa kommunikointi on hieman haastavampaa. Meillä on käytössä tarpeen tullen Tulka-sovellus. Tulkan kautta saamme soitettua tulkille, sillä hetkellä, kun sitä tarvitsemme. Tänään esimerkiksi Tulkalle olisi ollut käyttöä, mutta saimme kommunikointia muuta kautta perheen kanssa. Olen sitä mieltä, että maahanmuuttaja perheiden kanssa pitäisi tehdä enemmän töitä ja ottaa myös enemmän aikaa esimerkiksi kommunikoimiseen päivittäin lapsen päivästä. Useasti saatetaan ajatella, että ”No eivät ne kuitenkaan ymmärrä, niin en minä jaksa edes yrittää kertoa lapsen päivästä”. Tämä on täysin väärä lähestymistapa ja asenne, joka ei johda ainakaan sujuvampaan yhteistyöhön. Sitä onkin puhuttu, että sosionomeilla olisi ”isompi” vastuu maahanmuuttaja perheistä ja heidän auttamisessansa ihan yksinkertaisissakin asioissa. Tätä olisi hyvä lähteä kehittämään eteenpäin jollain tasolla, mutta tietenkin sujuvaan yhteistyöhön tarvitaan kaikkien osapuolten halua ja kiinnostusta. Tämä olisi yksi asia mihin sosionomin osaamista voisi hyödyntää.

Tiistai 17.12.

Tänään oli erikoispäivä, sillä meillä oli koko talon suunnittelupäivä kahdestatoista neljään. Meidän ryhmästämme ei ollut aamulla lapsia hoidossa, joten järjestelimme ryhmätilaamme

koko aamun. Sain myös lähetettyä palautekyselyt kaikille päiväkodin ryhmille, jotka osallistui-
vat kuvataidetyöpajaan tai elokuvaesitykseen. Kahdeltatoista meillä alkoi päiväkodin johtajan
ohjaamana toimintaa, jossa kävimme työpaikkamme toimintasuunnitelmaa läpi. Toiminta-
suunnitelma sisältää esimerkiksi erilaisia sääntöjä, eri vastuita, seuraavan kauden tärkeitä
asioita muun muassa kevätjuhla asiaa, läheistenpäivää ja muita alustavasti suunniteltuja ta-
lon yhteisiä tapahtumia.

Ystävänäpäivänä me sosionomit pidämme jonkinlaisen tapahtuman, jossa hyödynämme haus-
kan tekemisen lisäksi meidän sosionomien osaamista. Meillä on sovittu muutama palaveriaika
tammikuulle, jossa alamme suunnittelemaan tapahtumaa tarkemmin. Aluksi ajattelimme sen
olevan ulkotapahtuma, mutta se täytyy suunnitella niin, että sen voi järjestää myös sisällä
sään mukaan. Tapahtuma olisi kaikille päiväkodeille ja kaiken ikäisille ja kun teemana on ys-
tävänpäivä, tarkoituksena on verkostoitua muiden päiväkotien kanssa ja näin vahvistaa lasten
sosiaalisia- sekä vuorovaikutustaitoja.

Koen suunnittelupäivät tärkeiksi, sillä silloin on oikeasti aikaa käydä mennyttä sekä uutta
kautta läpi. Silloin ei ole kiire minnekään ja on hetki aikaa pysähtyä ihan vain oman tiimin
kesken. Yleensä meillä saattaa olla joku talon yhteinen tehtävä, joka pitää päivän aikana
saada valmiiksi, mutta tällä kertaa ei ollut. Suunnittelin itse ensi vuoden S2- tuokioita, jotka
ovat pääosin minun vastuullani ja käytämme näihin tuokioihin esimerkiksi Roihuset materiaa-
lia. Saimme myös päiväkodin johtajalta tehtäväksi ottaa jokaiselle oma joulupallo, johon kir-
joitimme oman nimen. Sen jälkeen laitoimme pallot kiertämään oman tiimin kesken, ja jokai-
nen sai kirjoittaa jotain kivaa toisen pallon. Tämä oli kiva tehtävä ja oman pallon luettu-
aan sai jopa vähän herkistymään, kuinka kivoja asioita jokainen oli kirjoittanutkaan. Liian harvoin
tulee kehuttua tai annettua positiivista palautetta, joten tällaiset tehtävät ovat aina kivoja.
Annoin tänään tiimikavereilleni joululahjan. Meillä on ollut paljon puhetta, että tarvitsimme
jokainen oman kahvikupin, sellaisen että sen tunnistaa. No, ostin meille samanlaiset, mutta
eriväriset kahvikupit, joissa sisällä oli tietenkin suklaata. Vein myös yhteisen suklaarasian ja
kahvipaketin. Rakastan antaa lahjoja ja varsinkin sitä, kun lahjan saaneille tulee hyvä mieli.
Meillä oli mukava päivä yhdessä suunnitellen ensi vuotta sekä siivoillen meidän kaappejamme.

Keskiviikko 18.12.

Aamulla oli todella hiljaista töihin saavuttuani yhdeksän jälkeen. Eikä ihme, sillä meidän ryh-
mässämme oli vain neljä lasta. Osa on aloittanut jo lomansa ja osa on kipeänä. Meillä on nyt
talven aikana ollut paljon lapsia kipeänä monissa eri taudeissa. Tänäänkin mittasimme muuta-
malta lapselta kuumeen, kun olivat kipeän oloisia. Toivotaan, että jouluksi kaikki parantuisi-
vat, eikä kukaan henkilökunnasta tulisi kipeäksi. Otimme ryhmäämme muutaman toisen ryh-
män lapsen, jotka saivat touhuta kanssamme puoleen päivään saakka. Lasten ryhmän

vaihdokset ovat yleensä kiva juttu lapsen mielestä, sillä toisessa ryhmässä voi olla vanhoja ja uusia kavereita sekä kaikki uusia ja erilaisia leluja, kuin mitä omassa ryhmässä on.

Hetki sen jälkeen, kun saavuin töihin, aloitimme aamupiirin, jossa avasimme tämän päivän luukun. Lapsi sai taas etsiä Tuukka-tontun jättämän kirjeen, jossa kerrottiin, että meillä on tänään jumppa, jossa lapset saavat itse päättää mitä tehdään. Meillä on ollut nyt syksyllä muutamia kertoja lasten päättämiä jumbppia. Onkin tärkeää osallistaa lapsia päiväkodin toimintaan ja kysellä heidän mielipiteitään ja ideoitaan esimerkiksi jumbppaa suunnitellessa. Meidän lasten suosikkeja ovat erityisesti banaanihippa, erilaiset temppuradat, häntähippa ja pallojen potkiminen sekä heittäminen. Tänään lapset halusivat ottaa erilaisia palloja, joita heitellä ja potkia. Laitoin taustalle soimaan myös lasten lauluja, joka luo rennon ja hauskan tunnelman jumppa hetkeen.

Jumpan jälkeen olikin ruokailu, jonka jälkeen lapset menivät nukkumaan. Jokainen lapsi nukui tänään päiväunet. Päiväunien jälkeen tuttuun tapaan välipalan syönti ja leikkimistä. Tänään oli todella rauhallinen päivä ja sen takia se tuntuikin kestävästä ikuisuudesta. Rauhallisissa päivissä on puolensa. Silloin on aikaa tehdä esimerkiksi rästiin jääneitä hommia, ja käytinkin ajan hyödykseni lähettämällä muutamia sähköposteja. Rauhallisista päivistä tulee kuitenkin nauttia, sillä usein päiväkodin arki on hyvin hektistä ja sisältää paljon meteliä. Loppu iltapäivän lapset leikkivät sisällä ja pikkuhiljaa vähäisetkin lapset lähtivät kotiin. Neljän jälkeen minulle jäi kaksi lasta, jotka haettiin puoli viiden aikoihin. Sen jälkeen kävin vielä vetämässä vessat, keräämässä roskat ja sammuttelemassa kaikki valot.

Torstai 19.12.

Tänään meninkin töihin jo puoli kahdeksalta, sillä vaihdoimme työkaverini kanssa vuoroja. Kahdeksan aikoihin lapsia alkoi tulemaan päiväkotiin tiuhaan tahtiin, jolloin he pääsivät suoraan aamupalalle. Jaoin lapsille aamupalan, jonka jälkeen he pääsivät leikkimään valitsemaan leikkejä. Meillä olikin tänään lelupäivä, josta infotaan aina etukäteen perheitä. Lapselle, jolla oma lelu unohtuu kotiin voi helposti tulla harmitus, johon me kasvattajat sitten reagoimme antamalla valita päiväkodin leluista joku, jonka lapsi saa esitellä aamupiirissä ja leikkiä sillä päivän aikana. Koen, että lelupäivissä ei näin sosionomin silmin täysin toteudu yhdenvertaisuus, sillä kaikilla lapsilla ei välttämättä ole mahdollisuutta tuoda hienoa ja kallista lelua päiväkotiin. Tämän takia meidän ammattilaisten tulisi muistaa korostaa, että jokainen lelu on yhtä arvokas. Lapsia täytyisi myös rohkaista tuomaan oman mielenkiinnon kohteitaan kuvaavan lelun sukupuolesta tai kulttuurista riippumatta. Meidän ammattilaisten tulisi olla sensitiivisiä todennäköisille stereotyyppioille.

Perjantai 20.12

Tänään oli vuorossa taas iltavuoro, joka alkoi yhdeksän jälkeen. Tänään oli erikoinen päivä, sillä aamu alkoi koko talon yhteisellä elokuvahetkellä. Olimme tehneet lapsille elokuvalliset liput, oikean elokuva vastaanoton, jossa tarkistettiin liput sekä ohjattiin omalle paikalle istumaan sekä oli myös tarjolla pientä herkkua. Katsoimme Joulupukki ja noitarumpu elokuvan, joka jakoi paljon mielipiteitä, sillä se on hieman pelottava joidenkin mielestä. Mutta se on kuitenkin ikärajan yli esittävä kaiken ikäisille. Olimme järjestäneet elokuvahetken meidän omassa ryhmässämme, johon tulivat kaikki talon lapset.

Meillä työntekijöillä vuorostaan oli tänään joulubrunssi, johon jokainen toi jotakin syötävää tai juotavaa. Ideana oli saada pieni hetki rauhoittua, syödä ja juoda rauhassa, jutellen talon muiden ryhmien työntekijöiden kanssa. Arjessa ei aina ole aikaa pysähtyä ja jutella työkaverien kanssa, sillä arki on usein niin hektistä. Varsinkin talon muiden ryhmien työntekijöitä näkee harvemmin, joten yhteinen brunssi oli erittäin hyvä idea koko talon verkostoitumiseen ja hyvän yhteishengen ylläpitämiseen.

Yksi sosionomin tehtävä voisi ollakin järjestää erilaisia koko talon yhteisiä hetkiä, jossa päättäisiin juttelemaan muustakin kuin työ asioista. Sosionomin osaamiseen nimittäin kuuluu yhteistyön tekeminen eri tahojen kanssa, johon voi mielestäni sisällyttää myös talon sisäisen yhteistyön, sillä ilman sitä on vaikeaa tehdä työtä. Sosionomi voisi keksiä erilaisia yhteisöllisiä tehtäviä, jotka kuuluisivat yhteiseen hetkeen ja tavoitteena olisi esimerkiksi parantaa talon yhteishenkeä. Tehtävänä voisi olla esimerkiksi kirjoittaa jokaisesta työkaverista yksi positiivinen asia. Nämä ovat mielestäni tärkeitä ja ainutlaatuisia hetkiä, kun saa kehuja omilta työkavereilta. Totuus on se, että hektisen arjen keskellä usein unohdetaan kiittää ja kehua työkaveria, vaikka se olisi todella tärkeää ja merkittävää positiivisen ja kannustavan ilmapiirin kannalta.

Brunssin ja leffahetken jälkeen menimme syömään ja sen jälkeen lepoa tai nukkumaan. Päiväunien jälkeen oli taas välipalan aika, jonka jälkeen lapset valitsivat leikin. Tänään monilla lapsilla sekä aikuisilla alkaa joululoma, sillä ensi viikolla onkin jo jouluaatto. Lapsia haettiin jo hyvissä ajoin ja minulle jäikin vain muutama lapsi, jotka olivat sinne lähemmäs viiteen saakka.

Viikkoanalyysi

Tämän viikon teemana oli sosionomin osaaminen arjessa, joka oli ehkä jokseenkin haastava teema, sillä joskus oli vaikea pohtia mitkä tehtävät oikeasti kuuluisivat sosionomille. Varhaiskasvatuksen sosionomin osaaminen on määritelty Talentian sivuilla seuraavasti.

Varhaiskasvatuksen sosionomi käyttää itsenäistä harkintaa (sosiaali)pedagogisissa asioissa päivittäin hoito-, kasvat- ja opetustilanteissa, monialaisissa työryhmissä ja yhteistyössä perheiden kanssa. Työtä ohjaa varhaiskasvatuksen lainsäädäntö, valtakunnalliset ja kunnalliset varhaiskasvatussuunnitelmat ja ohjeet sekä sosiaalialan lainsäädäntö. Varhaiskasvatuksen sosionomin ydinosaaminen ja kompetenssit on määritelty Talentian sivuilla 2019 vuonna. Sosionomilla täytyy olla hallussa sosiaalialan ja varhaiskasvatuksen eettinen osaaminen, varhaiskasvatuksen sosiaalipedagoginen osaaminen, varhaiskasvatuksen ja sosiaalialan palvelujärjestelmän sekä lainsäädännön osaaminen, työyhteisö- ja johtamisosaaminen, tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaaminen, kriittinen ja osallistava ja kulttuurisen moninaisuuden osaaminen. (Talentia 2024.)

Mielestäni sosionomin osaamista ei osata vielä tarpeeksi hyödyntää varhaiskasvatuksessa. Esimerkiksi varhaiskasvatuksen opettajalla on samanlaista osaamista mitä sosionomilta vaaditaan, joten tämän varhaiskasvatuksen uuden, vielä epäselvän työnkuvan takia on vaikea ajatella mitkä ”opettajan tehtävät” voisi jakaa sosionomin kanssa ja tällä tavalla yrittää hyödyntää sosionomin osaamista esimerkiksi perheiden kanssa tehtävässä yhteistyössä. Opettajan ja sosionomin työn täytyisi kulkea käsi kädessä ja heidän tulisi tehdä tiivistä yhteistyötä. Esimerkiksi, kun varhaiskasvatussuunnitelmat eivät kuulu sosionomille, mutta esimerkiksi tuen tarpeisten lasten vasuissa tai perheen, jossa ilmennyt haasteita, olisi hyvä olla sekä opettaja että sosionomi mukana, sillä silloin lapsi ja perhe saisivat mahdollisimman laajasti apua haasteisiinsa ja useamman ammattilaisen näkemyksen tilanteesta.

Voidaan sanoa, että sosionomi ikään kuin tulee varhaiskasvatukseen ”ylimääräisenä” ammattilaisena, jonka osaamista tulisi hyödyntää. Varhaiskasvatuksen sosionomin osaamiseen kuuluu palvelujärjestelmän tunteminen ja sitä kautta olisi omalta osaltaan vastuussa moniammatillisen yhteistyön toteutuksesta. (Helminen, J. 2023.) Moniammatillinen yhteistyö varhaiskasvatuksessa on hyvin olennaista, sillä perheet käyttävät esimerkiksi neuvolan palveluita. Neuvola on hyvä esimerkki siitä, kuinka tärkeää on tehdä yhteistyötä muiden tahojen kanssa, sillä huoli lapsesta tai sen kehityksestä huomataan hyvin nopeasti varhaiskasvatuksessa, josta voidaan olla sitten yhteydessä neuvolaan ja jutella heidän kanssaan ovatko samaa mieltä lapsen kehityksestä. Neuvolan ja varhaiskasvatuksen yhteistyö on varhaiskasvatustlain (540/2018), terveydenhuoltolain (1326/2010), valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnan, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollon (338/2011) velvoittamaa. (OPH 2025). Tämän jälkeen voidaan olla yhteydessä esimerkiksi toimintaterapeuttiin, psykologiin tai puheterapeuttiin tilanteen ja tarpeen mukaan. Kaikkien näiden tahojen tavoite on kuitenkin sama eli lapsen ja perheen hyvinvoinnin edistäminen ja lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukeminen.

Pohdin viikon aikana myös paljon maahanmuuttajaperheiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja miten siihen pitäisi enemmän panostaa. Tämä voisi ollakin sosionomin osa-alue, josta voisi

ottaa koppia. Varhaiskasvatus on kulttuurisesti rikasta ja muuntuvaa, jossa kulttuurinen moninaisuus nähdään etenkin voimavarana. Mielestäni on ihanaa nähdä, kuinka avarakatseisia lapset ovat, kun osaavat ja haluavat leikkiä jokaisen lapsen kanssa piittaamatta lapsen erilaisesta ulkonäöstä, kielimuurista tai eri uskonnosta. Eri kulttuuritaustaisten perheiden kohtaamiseen tarvitaan asettumista toisen asemaan ja eri kulttuurien tuntemista sekä taitoa nähdä ja ymmärtää asioita monesta näkökulmasta. (OPH 2025.)

6.3 Yhteistyö muiden päiväkotien kanssa

Seuraavien viikkojen päivät ovat hyvin vähäisiä, sillä viikkojen välissä on pyhäpäiviä, jolloin päiväkotit on kiinni. Mutta suunnittelin kirjoittavani päivystys viikosta ja siitä, kuinka niinä viikkoina tehdään yhteistyötä muiden päiväkotien kanssa. Kaikkien päiväkotien lapset ja töissä olevat työntekijät tulevat meidän päiväkotimme, jossa heidät jaetaan eri ryhmiin ikätason mukaisesti.

Maanantai 23.12

Työt alkoivat tasan kello kuudelta, mutta olin työpaikalla jo noin 15 minuuttia ennen. Toinen työntekijä, joka on eskareiden puolella, tuli myös kuudelta. Ryhmät on jaettu niin, että alle kolmevuotiaat ovat yhdessä ryhmässä, kolme-neljävuotiaat ovat yhdessä ja viskarit sekä eskarit ovat yhdessä ryhmässä. Tämä tarkoittaa sitä, että työntekijätkin saattavat olla eri ryhmissä, missä normaalisti olisivat. Itse olin pienten ryhmässä, jossa ei ollut tänään yhtään tuttua lasta.

Niin sanotusti päiväkotien sekoittaminen luo sekä positiivisia että negatiivisia ajatuksia. Positiivisia asioita on se, että pääsee työskentelemään eri päiväkotien työntekijöiden kanssa sekä näkemään heidän työskentelytapojansa ja kuulemaan eri näkemyksiä ja ajatuksia varhaiskasvatuksessa tehdystä työstä. On myös hauska päästä tutustumaan uusiin työkollegoihin sekä näkemään vanhoja työkollegoita. Lasten sekoittaminen ikätasoinen luo haasteita siihen, että jokaisella lapsella ei välttämättä ole tuttua aikuista ryhmässään. Tähän kuitenkin aina pyritään, mutta se ei välttämättä toteudu. Varsinkin pienillä tai tuen tarpeisilla lapsilla olisi hyvä olla edes yksi tuttu oman talon aikuinen omassa ryhmässä luomassa turvaa. Pienet kuitenkin saattavat reagoida uusiin aikuisiin, tilanteisiin tai paikkoihin vahvemmin kuin isommat lapset.

Tänään olimme kuitenkin pienten ja kolme-neljävuotiaiden kanssa yhdessä, sillä lapsia oli sen verran vähän. Suunnitelmana oli ulkoilla ja leikkiä, sillä mitään toimintaa sille päivälle ei ollut suunniteltu. Meitä aikuisia oli oikeastaan yhtä paljon kuin lapsia, joten päivä kului suhteellisen hitaasti ja tuntui, että tila loppui kesken, kun aikuisia oli niin paljon. Lapset, jotka

tarvitsivat päiväunet menivät nukkumaan ja isommat lapset pääsivät lepo hetken jälkeen esikareiden ja viskareiden kanssa jumppasaliin.

Pääsin töistä sillä välin, kun lapset vielä nukkuivat, jo ennen yhtä. Sillä minulla oli kertynyt ylitöitä muutaman tunnin verran, joita hyvin pystyi lyhentämään tänään, sillä lapsia ei ollut montaa ja työntekijöitä oli tarpeeksi. Minulla piti olla tämän viikon perjantaikin töitä, mutta sain sen vapaaksi, sillä lapsia on silloinkin sen verran vähän. Eli minulla alkoi pieni loma!

Torstai 2.1

Palasin tänään töihin pieneltä lomalta, joka teki todella hyvää. Olin kyllä kipeänä osan lomastani, yllätys. Tänään menin iltavuoroon vasta puoli yhdentoista jälkeen. Oli ihanaa, kun sai nukkua pitkään ja vuosikin vaihtui tässä välissä! Olin ihan sekaisin loman jälkeen, kun palasin päivystykseen, taas oli eri ihmiset töissä ja eri lapset hoidossa kuin viimeksi. Pienten ryhmä oli tämän viikon ollut erikseen niin kuin oli suunniteltukin, sillä lapsia oli sen verran paljon ja menikin taas hetki ennen kuin oppi jokaisen lapsen nimen.

Meillä on aina päivystyksessä käytössä päivystyskansiot, jossa ovat perustiedot hoidossa olevista lapsista ja onkin tärkeää tietää, jos lapsella on esimerkiksi jotain allergioita, sairauksia tai muita tarpeita, joita huomioida. Myös esimerkiksi tuen tarpeisista lapsista on tärkeää välittää tietoa, miten lapsen kanssa tulee toimia, sillä välttämättä omaa tuttua aikuista ei ole ryhmässä, joka tietäisi eri toimintatavat kyseisen lapsen kanssa.

Meidän talossamme on joskus heitetty juttua siitä, kuinka saataisiin muiden talojen lapset tutuiksi vaihtamalla ajoittain muutama työntekijä talosta toiseen ja päinvastoin. Tämä olisi siinänsä hauska idea niin ajatellen päiväkotien yhteistyön vahvistamista kuin myös päivystysviikkojen selkeyttämistä, kun tietäisi suurin piirtein ketä lapsia on missäkin talossa ja vähän edes tuntisi muiden talojen lapsia. Plussana näkisi myös muiden talojen toimintatapoja, joista voisi saada inspiraatiota ja ideoita oman päiväkotiryhmän arkeen. Vaihto voisi toteutua esimerkiksi pareittain, jokaisesta talosta kaksi työntekijää vaihtaisi tiettyyn päiväkotiin. Vaihtoa voisi ajatella myös johtajille, sillä näin ne laajentaisivat omaa näkemystensä johtajuudesta.

Yhteistyötä kaupungin päiväkotien kanssa kuitenkin tehdään jatkuvasti, kun päivystysviikkoja on lomien aikaan sekä erinäisiä suunnittelu- ja koulutuspäiviä, jolloin lapsia sijoitetaan toisiin päiväkoteihin. Joten voidaan todeta, että yhteistyön tekeminen toisten päiväkotien kanssa on tärkeää ja ehto sille, että laadukas varhaiskasvatus toteutuu.

Tänään minulla piti olla töitä vartin yli kuuteen saakka, koska lasten hoitoajat olivat sinne asti, mutta kesken päivää tulikin iltahoidon peruutus. Se tarkoitti sitä, että pääsisinkin jo viideltä. Onneksi minulla oli vielä tunnin verran ylitöitä, joita pystyin ottamaan tälle päivälle ja

lopulta pääsinkin 20 yli viisi töistä. Näitä hoitoaikojen muutoksia tulee jonkin verran ja joskus keskellä päivääkin.

Perjantai 3.1

Aamuni alkoi sillä, että minut soitettiin aikaisemmin töihin. Sillä lapsi, jonka piti olla viimeinen, olikin tullut kipeäksi, joten pääsisin aikaisemmin töistä. Lopulta saavuin töihin noin 10 minuuttia myöhässä, sillä työmatkaani menee se 25 minuuttia. Näitä aamusoittoja on tullut jonkun verran ja kivaa se ei ole, että tulee kiire töihin. Tietenkään minun ei ole pakko mennä aikaisemmin, vaan voin tehdä sen vuoron mikä listaan on merkitty.

Tänään olikin jo paljon selkeämpää ja muistin jokaisen lapsen nimenkin jo. Suunnitelmana oli ulkoilla ja leikkiä. Lähdimmekin jo aamusta ulkoilemaan ja ulkona olikin ihanan rapsakka talvisää. Meillä oli tänään 11 pientä, joiden pukemiseen saatiinkin apua toisen ryhmän aikuisilta. Ulkoilun jälkeen menimme syömään ja siitä päiväunille.

Kahvitauoilla oli kiva, kun näki muidenkin ryhmien aikuisia ja pääsi juttelemaan heidän kanssaan. Kaikilla oli helpottunut fiilis siitä, että päivystysviikko on pian ohi ja pääsee taas omaan taloon ja arkeen kiinni ensi viikolla. Olen itsekin helpottuneilla fiiliksillä, vaikka päivystyksessä olinkin vain kolme päivää, mutta on se silti aina jollain tavalla rankempaa olla vieraiden lasten ja eri työkavereiden kanssa. On ihanaa päästä aloittamaan tämän vuoden askareet oman ryhmän kanssa sekä näkemään oman ryhmän lapset pitkästä aikaa.

Viikkoanalyysi

Lyhyen viikon lopputulokseksi oli päivystysviikko, johon mahtui paljon eri työntekijöitä ja eri lapsia. Pohdin päiväkotien välistä yhteistyötä viikon ajan ja päällimmäiseksi nousikin ajatus siitä, että yhteistyötä pitäisi tehdä entistä enemmän. Yhteistyön mahdollistaa avoin ja luottavainen ilmapiiri jokaisen päiväkodin kohdalla. Päiväkodit tekevät monialaista yhteistyötä monien eri tahojen kanssa, mutta päiväkotien välisestä yhteistyöstä ei minun mielestäni puhuta kovin paljoa. Meillä kuitenkin on pieni kaupunki, jossa on vain neljä kunnallista päiväkotia ja kaksi esiopetus yksikköä. Päiväkotien välinen yhteistyö näkyy kuitenkin kauden aikana useasti esimerkiksi päivystysviikkojen aikana, joten yhteistyöhön tulisi ehdottomasti panostaa.

Juttelimme päivystysviikon jälkeen työkavereideni kanssa päivystysviikon onnistuvuudesta ja suurin osa oli sitä mieltä, että viikko oli sekava ja järjestely olisi pitänyt suunnitella paremmin. Todettiin, että oli päiviä, jolloin esimerkiksi tuen tarpeiset lapset jäivät ilman omaa tuttua aikuista. Se ei toimi alkuunkaan, kun muiden talojen aikuiset eivät tiedä toimintatapoja kyseisen lapsen kanssa eikä se lapsellekaan ole kiva tilanne olla vieraassa paikassa, vieraiden aikuisten kanssa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin viitaten on kuitenkin ensisijaisesti

huomioitava lapsen etu ja se ei mielestäni toteudu, jos lapsella ei ole tarvittavaa tukea ja tuttua aikuista saatavilla (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, 2022).

Hyvän yhteistyön mahdollistaa toisten kuunteleminen, joustaminen, kyky antaa ja vastaanottaa palautetta. Kuuntelutaito onkin tärkein osa yhteistyötä, sillä se mahdollistaa toisten näkökulmien ymmärtämisen sekä rakentavan vuorovaikutuksen. Jokaisen on tarkoitus hyötyä yhteistyöstä sekä olla hyödyksi toisille. (Ilmakangas, V. 2020.) Varhaiskasvatuksessa tehdään yhteistyötä monien tahojen kanssa, kuten esimerkiksi perheen, neuvolan, puhe- ja toimintaterapeutin, psykologin ja erityisopettajan kanssa. Näiden lisäksi myös muiden kaupungin päiväkotien kanssa, esimerkiksi juuri päivystysviikoilla, kun kaikki ovat saman katon alla. Joten sujuva yhteistyö on varhaiskasvatuksen avain sana.

6.4 Perheiden kanssa tehtävä yhteistyö

Tällä viikolla tarkastelen perheiden kanssa tehtävän yhteistyön toimivuutta ja toteutumista meidän ryhmässämme sekä pohdin sitä, miten sitä voisi edistää ja miten esimerkiksi sosionomi voisi ottaa tästä koppia. Kerron myös tämän vuoden alustavia suunnitelmia, joita olemme suunnitelleet perheiden kanssa tehtävän yhteistyön vahvistamiselle. Varhaiskasvatuksen tavoitteena onkin luoda hyvä pohja vanhempien ja kasvattajien väliselle yhteistyölle.

Maanantai 6.1.

Tänään oli tiedossa pitkä yhdeksän tunnin työpäivä. Tänäänhan on pyhäpäivä, mutta meidän päiväkotimme on auki myös pyhäpäivinä, mikäli joku lapsista tarvitsee hoitoa ja tänään oli yksi lapsi hoidossa. Pyhäpäivinä ja viikonloppuina ollaan aina yksin töissä, sillä yleensä lapsia on yksi tai kaksi. Nämä päivät ovat erilaisia, sillä pystyt oikeasti olemaan läsnä ja antamaan lapselle jakamatonta huomiota koko päivän ajan. Osittain se on myös raskasta, kun jatkuvasti täytyy keksiä tekemistä ja olla mukana kaikessa. Ja näinä päivinä kaipaa myös työkavereita ympärilleen ja huomaakin sen, kuinka tärkeitä omat tiimikaverit on. Tällaiset päivät syventävät suhdetta lapseen sekä myös perheeseen, sillä saa paljon yksilöllisemmin oltua lapsen kanssa. Koen, että luottamussuhde perheen ja minun välillä myös paranee entisestään, kun he luottavat jättää lapsen kanssani päiväkotiin.

Aloitimme aamun aamupalalla, jonka jälkeen kysyin lapselta, haluaako hän mennä jumppasaliin ja sinne menimmekin. Silloin, kun tekee näitä päiviä tai iltoja yhden tai kahden lapsen kanssa, haluan heidän saavan vaikuttaa jonkin verran siihen mitä tehdään. Koen, että se luo myös lapselle turvallisemman ilmapiirin, kun hän saa vaikuttaa asioihin. Tietenkään kaikkea ei lapsi saa päättää, esimerkiksi milloin mennään syömään tai nukkumaan. Tietyt rutiinit on oltava, mutta toiminnalliseen puoleen lapsi saa vaikuttaa. Esimerkiksi kysyin, haluaako hän

lähteä metsäretkelle, mutta ei huvittanut niin ei lähdetty. Koen myös näiden päivien ja varsinkin viikonloppujen olevan hieman ”rennompia”, kuin perusarki, sillä kuitenkin kyseessä on vapaa päivä muille. Sen takia en näe kovin suurta syytä suunnitella päiviä kauhean tarkasti etukäteen.

Perheiden kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeää ja koenkin meidän ryhmämme onnistuvan siinä erittäin hyvin. Jokainen tiimimme jäsen on avoin, keskusteleva ja kuunteleva sekä helposti lähestyttävä. Olemme saaneetkin perheiltä palautetta siitä, kuinka ihanaa on tuoda lapsi juuri meidän ryhmäämme hoitoon. Tällainen palaute on aina parhainta kuulla ja se kertoo siitä, että olemme onnistuneet luomaan vuorovaikutuksellisia ja luottavaisia suhteita perheisiin.

Tiistai 7.1.

Paluu arkeen, omaan tuttuun ryhmään omien tiimikavereiden kanssa oli mukavaa sekävien päivystysviikkojen jälkeen. Moni lapsistakin sanoin, että oli meitä jo ikävä. Aloitimme arjen rennosti leikkipäivällä ja ulkoilulla. Lapset pääsivät juttelemaan kavereiden kanssa lomasta ja lahjoista mitä saivat joulupukilta. Sekä perheille että työntekijöille loma teki hyvää ja jokainen on saanut ladattua akkuja, jolla on hyvä aloittaa kevätlukukausi.

Tänään jaoimme perheille infolaput uudesta järjestelmästä, joka tulee käyttöön tammi-helmikuussa. Huomenna meillä työntekijöillä on iltakoulutus liittyen uuteen järjestelmään. Kehotimme perheitä lukemaan ja tutustumaan huolella lapussa olevaan tietoon, koska järjestelmän käyttämisen on jokaisen opittava. Uudessa järjestelmässä on esimerkiksi niin, että jos et ole ilmoittanut lapsen hoitoaikoja ajoissa, todetaan, että lapsella on vapaapäivä ja lapsi ei periaatteessa saa tulla silloin hoitoon. Hätäisimmät perheet kävivät jo merkkailmassa lapsen hoitoaikoja ja muita tietoja järjestelmään, vaikka lapussa luki, että ennen 10.1. ei saa vielä käydä tekemässä mitään merkintöjä, sillä sitä vielä päivitetään.

Tämä päivä meni oikeastaan arkeen tutustuessa ja tiimikavereiden sekä lasten kanssa jutellessa ja leikkiessä. Arkeen paluu tuntuu hyvältä ja olen innoissani siitä mitä tuleva kevät tuo tullessaan.

Keskiviikko 8.1.

Tänään menin töihin vasta kahdeksitoista, sillä meillä on illalla koulutus, josta eilen puhuin. Päiväni alkoi tiimipalaverilla, jossa kävimme joulukuuta läpi ja arvioimme toimintaamme. Suunnittelimme myös tulevia viikkoja. Yksi tavoitteemme keväälle on parantaa perheiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja perheiden osallistamista toimintaamme. Yhtenä uutena ideana tähän on keksiä joka viikko perheille joku tehtävä, mikä tulisi toteuttaa viikonlopun aikana. Tehtävät voivat olla ihan yksinkertaisia esimerkiksi tehdä yhdessä viikonlopun aikana jokin

palapeli tai käykää ulkoilemassa metsässä. Sekä juttelimme siitä, että myös perheille voi antaa tehtävän keksiä meille tekemistä sille viikolle. Tämä lisäisi kodin ja päiväkodin välistä yhteistyötä sekä innostaisi vanhempia touhuamaan lasten kanssa ja antaisi myös ideoita eri tekemiselle. Perheet pääsisivät myös vaikuttamaan meidän toimintaamme, jos joka viikko yksi perhe saisi ehdottaa meille jotain tekemistä.

Tarkoituksena on myös järjestää kevään aikana perheilta tai iltoja, jossa perheet pääsisivät tutustumaan toisiinsa ja sitä kautta vahvistettaisiin esimerkiksi vanhemmuudesta keskustelemista ja vertaistuen mahdollisuutta, sillä syksyllä meidän vanhempainillassamme tuli ilmi, että harvat perheet tuntevat toisiaan tai ovat missään tekemisissä vapaa-ajalla ja vertaistukea ei välttämättä ole helposti saatavilla, jos esimerkiksi mitään tukiverkostoa tai ystäviä ei asu lähellä. Vanhemmuuden vertaistuki olisi kuitenkin tärkeää, sillä jokaisella perheellä on joskus haasteita ja niistä olisi hyvä päästä keskustelemaan ja jakamaan ideoita, näkemyksiä sekä kokemuksia.

Illalla menimme koulutukseen, jossa käsiteltiin uutta järjestelmäämme, johon tulee kaikki lasten tiedot, hoitoajat, lasten kirjaukset ja yhteydenpito vanhempiin sekä työntekijöiden sopimukset, työvuorot, työntekijöiden kirjaukset ja muut tiedot. Järjestelmä osittain helpottaa työtä, sillä kaikki tiedot ja yhteydenpito löytyvät sitä kautta, mutta aiheuttaa varmasti myös haasteita ja kysymyksiä perheiden sekä työntekijöiden kesken. Meillä on jonkun verran S2-perheitä, joille varmasti uuden järjestelmän käyttöönotto tuottaa haasteita kielellisten haasteiden takia. Joten tähän olemme ajatelleet, että näille perheille olisi erikseen ohjausta omalla kielellään tulkin avulla. Sillä järjestelmän ymmärtäminen ja osaaminen käyttää sitä on erityisen tärkeää.

Torstai 9.1.

Saavuini yhdeksän jälkeen töihin ja lähdimmekin heti saavuttuani retkelle. Menimme laskemaan liukuri mäkeä läheiseen leikkipuistoon. Retkistä infotaan aina vanhempia etukäteen, jotta he tietävät tuoda lapsensa ajoissa hoitoon, sillä joskus lähdemme jo kello yhdeksältä retkelle. Meillä on valkotaulu, johon kirjoitamme viikon suunniteltua toimintaa, josta vanhemmat voivat lukea mitä minäkin päivänä on ohjelmassa ja näin ovat suurin piirtein tietoisia toiminnastamme.

Perheiden kanssa tehtävä yhteistyö ja vuorovaikutus on jokapäiväistä, sillä päivän päätteeksi kerromme aina lapsen päivästä, mitä olemme tehneet ja, jos on jotain muuta huomioitavaa. Joskus on myös perheitä, jotka eivät mielellään tulisi edes juttelemaan tai juttelisi vain tietylle työntekijälle, mutta tämä ei ole aina mahdollista. Molemminpuolinen vuorovaikutus on erittäin tärkeää sen kannalta, että lapsen laadukas ja tavoitteiden mukainen varhaiskasvatus toteutuu. Pääasiassa kuitenkin tavoitteenamme perheen kanssa on tukea ja vahvistaa lapsen

kasvua, kehitystä ja oppimista, joka ei toteudu, jos molemminpuolista vuorovaikutusta ja keskustelua perheen ja päiväkodin välillä ei ole.

Iltavuoroissa oleva työntekijä on loogisesti enemmän vuorovaikutuksessa perheiden kanssa, kuin muut vuorolaiset. Lasten hakutilanteissa vanhempien kanssa jutteleminen lapsen päivästä ja muista asioista on yleensä pidempi kestoista kuin lasten tuontitilanteissa, sillä vanhemmilla saattaa olla kiire töihin. Onkin hyvä, että työvuorot vaihtelevat ryhmän työntekijöiden kesken, jotta jokainen pääsee luomaan vuorovaikutuksellisen suhteen perheiden kanssa. Jokaiseen perheeseen tutustuminen ja avoin kanssakäyminen luo turvaa perheelle ja antaa mahdollisuuden pitkälle luottamussuhteelle.

Iltapäivällä jaettiin lapset leikkeihin ja neljään mennessä suurin osa lapsista olikin jo haettu. Lähdin ulos viimeisten lasten kanssa ja autoin myös toisen ryhmän lapset ulos. Viiteen mennessä oli kaikki haettu ja pääsin lähtemään kotiin.

Perjantai 10.1.

Saavuin kymmenen jälkeen töihin ja muut olivat sillä aikaa askarrellut lumiukkoja sekä käynyt harjoittelemassa yläkäsitteitä ja muita kielenkehitys harjoitteita ryhmän opettajan vetämässä tuokiossa. Lasten piti esimerkiksi lajitella ja tunnistaa värejä sekä kertoa kuvien avulla mihin esimerkiksi pipo tai housut laitetaan. Tämän jälkeen lähdimme ulkoilemaan ja ulkona olikin hyvä lumiukon teko sää, joka sopi hyvin päivän teemaan. Lasten nukkuessa valitsin kuvat ja kirjoitin tekstin meidän päiväkotimme Instagram postaukseen. Instagram onkin yksi väline, josta perheet pääsevät seuraamaan meidän päiväkotimme touhuja.

Useasti perjantaisin perheet saattavat tulla aikaisemmin hakemaan lapsensa viikonlopun viettoon ja niin kävi tänäänkin. Jokainen lapsi oli haettu viisitoista yli neljä ja itselläni loppui työvuoro vasta viideltä, joten jäin vielä loppu ajaksi suunnittelemaan perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön liittyviä asioita. Tarkoituksena on ensi viikolla aloittaa tämä viikkotehtävä kotiin perheille, josta puhuinkin aiempina päivinä. Suunnittelin viikkotehtävät melkein huhtikuuhun saakka ja otin huomioon tehtävissä esimerkiksi laskiaistiistain, ystävänpäivän ja muita ”teemapäiviä”. Laskiaisajan tehtävinä olisi esimerkiksi leipoa lapsen kanssa yhdessä laskiaispullia ja käydä lapsen kanssa laskemassa mäkeä.

Toivon, että suurin osa perheistä lähtisi tähän viikkotehtävään mukaan. Tuntuu, että nykypäivänä perheet tekevät paljon vähemmän asioita lapsen kanssa kotona kuin ennen. Perheet saattavat olla kiireisiä ja töissä käyväenä varmasti myös väsyneitä työpäivien jälkeen, tällöin aikaa lasten kanssa ei jää paljoa. Kuitenkin lapsen ja vanhemman välisen suhteen ylläpitäminen tarvitsee yhteistä aikaa ja tekemistä. Tämä näkyy joskus myös päiväkodissa niin, että lapsi hakee huomiota meiltä aikuisilta esimerkiksi hölmöyksiä tekemällä tai tottelemattomuudella, koska ei saa tarpeeksi huomiota kotona.

Viikkoanalyysi

Tämän viikon pohdintojen jälkeen voin todeta perheiden kanssa tehtävän yhteistyön toimivan ryhmässämme erityisen hyvin. Koen, että perheiden kanssa toimiminen on meidän ryhmässämme helppoa ja jokaisen perheen kanssa on syntynyt luottamuksellinen suhde, jonka vuoksi keskusteleminen on vaivatonta. Meidän tiimimme on ottanut hyvin koppia perheiden kanssa tehtävän yhteistyön ja heidän osallisuutensa kehittämiseen. Meidän viikkotehtäväämme on osallistunut muutamia perheitä, joka on kiva. Mutta toivoisimme yhä useamman osallistuvan ja tekevän lapsen kanssa yhdessä asioita. Saimmekin palautetta perheiltä, että viikkotehtävät ovat kivoja ja antavat hyviä vinkkejä kotiin. Osalle perheistä viikkotehtävät tuntuivat itsestään selviltä, sillä tekevät lastensa kanssa yhdessä muutenkin paljon.

Me varhaiskasvatuksen ammattilaiset teemme perheiden kanssa yhteistyötä päivittäin ja sen takia meidän täytyykin omata hyvät vuorovaikutustaidot. Perheet ja lapset ovat meidän asiakkaitamme ja pyrimme aina ajattelemaan perheen sekä lapsen parasta. Meidän tehtävämme on tukea vanhempia kasvatustyössä ja toimia yhdessä lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi. Yhteinen tavoite on huoltajien ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten yhteinen sitoutuminen lapsen terveen ja turvallisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistämiseen. Avoin ja rehellinen vuorovaikutus on tärkeää, jotta lapsesta tehdyt havainnot ja näkemykset hänen kehityksestään yhdistyvät ja huolen ilmetessä osataan tarpeeksi ajoissa toimia tarpeen mukaisesti. (Sydänliitto, Neuvokas perhe 2025.)

Vanhempien kanssa päivittäinen vuorovaikutus ja keskustelut ovat tärkeitä senkin takia, että vanhempi on tietoinen siitä, mitä lapsi on päivän aikana tehnyt. Ja sen myötä vanhempi pystyy keskustelemaan ja kyselemään niistä lapsen kanssa kotona paremmin, joka taas edistää lapsen hyvinvointia. Lapselle tulee olo, että hänen asioistaan ollaan kiinnostuneita ja saattaa oivaltaa, että vanhempi on samaa mieltä asioista päiväkodin aikuisten kanssa. Kodin ja päiväkodin välillä olisi hyvä myös vallita tietynlainen yhtenäinen näkemys toimimiseen lapsen parhaaksi. Tietenkin kotona on erilaisia juttuja kuin päiväkodissa, mutta yhteisesti jaettu näkökanta kasvatuksesta ja lapsen hyvinvoinnin ylläpitämisestä olisi hyvä olla. (Sydänliitto Neuvokas perhe. 2025.)

Olen kiinnittänyt huomiota siihen, kuinka lasten kanssa yhdessä tekeminen kotona on vähentynyt huomattavasti. Meidän yksi kiinnityskohtamme perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön olikin viikkotehtävät, joilla pyrimme lisäämään lapsen ja vanhemman kanssa vietettyä aikaa ja monipuolista tekemistä. Ajattelen niin, että ennen lapsia otettiin mukaan enemmän esimerkiksi kotitöihin ja vanhemmilla oli halu opettaa lapsille uusia ihan arkisiakin juttuja. Nykypäivänä vanhemmat ovat hyvin väsyneitä ja ylikuormittuneita omista töistään, että kotona ei arkisin välttämättä ole energiaa touhuta lasten kanssa. Digitalisoituminenkin vaikuttaa tähän asiaan siten, että puhelimella oleminen ja ruudun tuijottaminen ovat lisääntyneet sekä

vanhempien että lasten elämässä. Tämä on hyvin surullista ja jos itse voisin jotenkin vaikuttaa tähän niin tekisin kaikkeni, että pienille lapsille ei annettaisi puhelinta, kun he eivät sitä vielä tarvitse.

Myös vaativa työ, tukiverkkojen vähyys ja intensiivinen perhearkei ovat syitä vanhempien väsymykseen ja arjen hallinnan heikentymiseen. Vanhemmuuteenkin voi uupua ja se on nykyään hyvin yleistä. THL:n tutkimuspäällikkö Reija Klementin toteaa, että uupumuksen oireita ei tunnusteta riittävän hyvin lapsiperhepalveluissa. Vanhempien avunpyyntö uupumukselle voi olla vaikeaa ja oireiden peittely yleistä. Lapsiperheammattilaisia tulisi opettaa laajemmin tunnistamaan vanhemmuuden uupumista sekä tarvittaisiin enemmän tehokkaita toimia, joilla heitä pystyisi tukea. (Hinkula, E. 2022.)

Hyvä yhteistyö kodin ja päiväkodin välillä voi myös taata sen, että perhe ei tarvitse mitään ulkopuolista apua arkeen, jos saavat riittävästi tukea ja neuvoja varhaiskasvatuksen ammattilaisilta. Tämän takaa se, että luottamuksellinen suhde on syntynyt ja uskalletaan kysyä tukea ja neuvoja arjen asioihin ja haasteisiin lapsen kanssa. (Vanhempainliitto 2023.) Yhteistyö päiväkodin kanssa on myös yksi keino tukea vanhemmuutta ja olla vähän niin kuin vertaistuki varsinkin heille, joilla sitä tukiverkostoa ei ole. Monet vanhemmat ovat kertoneet, että vertaistukea vanhemmuuteen on huonosti saatavilla, kun tuttuja lapsiperheitä ei ole. Varhaiskasvatus olisi yksi tukipilari vanhemmuuden tukemiseen ja vertaistukeen.

6.5 Sosionomin ja opettajan työnjako

Sosionomin ja opettajan työnjako on hieman epäselvää ja vaihtelee paljon eri kunnissa. Joissain kunnissa sosionomi tekee esimerkiksi tuen tarpeisten lasten varhaiskasvatussuunnitelmat, ja osalle kunnista varhaiskasvatussuunnitelmat eivät kuulu muulle kuin opettajalle. Esimerkiksi Helsingin kaupungilla mainostetaan sosionomien selkeää työnkuvaa ja sitä, että siellä osataan arvostaa ja hyödyntää sosionomin osaamista varhaiskasvatuksessa. Tarkastelen tällä viikolla, miten meillä on jaettu sosionomin ja opettajan työt ja miten sitä voisi kehittää.

Maanantai 13.1.

Tänään saavuin töihin puoli kahdeksalta ja olikin ensimmäinen päivä, kun leimasimme itsemme ja lapset saapuessaan sisään uuteen järjestelmään. Tänään oli suunnitelmissa pitää vain leikkipäivä, sillä meidän ryhmämme opettajalla oli moniammatillinen palaveri aamulla. Tähän palaveriin osallistui perheen ja opettajan lisäksi varhaiskasvatuksen erityisopettaja, toimintaterapeutti ja psykologi. Moniammatillisissa palavereissa käydään läpi esimerkiksi lapsessa ilmeneviä haasteita ja käydään läpi niihin erilaisia ratkaisumalleja ja keinoja päiväkotiin

sekä kotiin. Jokainen taho kertoo oman näkemyksensä lapsen tilanteesta ja yhdessä mietitään toimenpiteitä lapsen jatkoa ajatellen.

Olemme käyneet keskustelua siitä, kuinka moniammatillisiin palavereihin olisi hyvä sosionomin myös osallistua. Jos jollain perheellä on jokin tilanne päällä mihin tarvitsivat esimerkiksi palvelunohjausta, sosionomin on tämä haastavampi toteuttaa, kun ei ole ollut paikalla kuulemassa tilannetta. Voihan opettaja konsultoida sosionomia tällaisessa tilanteessa, mutta yleensä opettaja ja muut tahot sitten auttavat perhettä löytämään oikean tahon, mistä saavat apua. Ajattelen myös niin, että helpommin perheet kertovat haasteistaan opettajalle esimerkiksi vasu keskusteluissa tai moniammatillisissa palavereissa, kuin sosionomille käytävällä lasta hakiessa. Perheiden on luultavasti helpompi puhua vaikeista asioista ihmisen kanssa, joka on jo tietoinen heidän tilanteestaan sekä sellaisessa tilassa, jossa on rauha puhua.

Varhaiskasvatussuunnitelmien teko kuuluu meidän kunnassamme opettajalle. Tietenkin me käymme yhdessä tiimin kanssa lasten varhaiskasvatussuunnitelmat läpi ja lisäämme sinne mieleen tulleita asioita lapsesta tai kerromme opettajalle, jos jokin asia ei pidä paikkaansa. Opettajilla on tietty määrä suunnittelu-aikaa jokaiselle viikolle, jossa ehdivät kirjoittaa esimerkiksi varhaiskasvatussuunnitelmia. Jos myös sosionomi kirjoittaisi vasuja ja kävisi moniammatillisissa palavereissa, tarvitsisi hänkin lakisääteistä suunnittelu-aikaa viikoittain. Myös muihinkin sosionomin suunnittelemiin juttuihin esimerkiksi vanhempainiltaan, jonka suunnittelin viime syksynä, tarvitsee suunnittelu-aikaa. Ei päivän aikana välttämättä tule aikaa, jolloin pääsisi irtautumaan ryhmästä ilman, että sitä olisi suunniteltu. Tätä vielä kehitellään ja mietitään miten sosionomi, joka on kiinnitetty yhteen ryhmään yhdeksi työntekijäksi, ehtii työajallaan tekemään suunnittelu töitä.

Tiistai 14.1.

Saavuini töihin kahdeksan pintaan ja lapsilla olikin vielä aamupala kesken. Meillä alkaa toiminta-aika yhdeksän aikoihin, jolloin suurin osa lapsista on jo tullut. Suunnitelmana oli jakaa lapset pienryhmiin ja toimintana meillä oli pöytätehtäviä, jonka opettaja veti. Manu-kerho eli suujumppaa sekä leikkikerho, jonka minä pääsin vetämään. En ollut ennen vetänyt lapsille leikkikerhoa ja materiaali olikin minulle ihan uusi. Leikkikerho on hauska idea saada lapset keskittymään ja leikkimään eri kavereiden kanssa kuin yleensä. Lasten sosiaalisia suhteita tulee tukea ja vahvistaa, jotta lapsen on helpompi tulevaisuudessa ylläpitää kaverisuhteita.

Olemme jakaneet pienryhmien pitämisen kaikkien tiimin jäsenten kesken, ja jokainen saa vuorotellen pitää jonkun pienryhmän. Meidän opettajamme suunnittelee aina viikon ohjelman, mutta me sovitaan yhdessä mitä kukin haluaa tehdä. Joissain kunnissa myös sosionomi suunnittelee pedagogista toimintaa ryhmälle opettajan kanssa yhdessä. Mielestäni se ei kuitenkaan kuulu sosionomille, sillä opettajalla on vastuu pedagogisen toiminnan suunnittelemisesta ja toteutuksesta. Sosionomin vastuuna on enemmänkin sosiaalipedagogiset asiat, joka

tarkoittaa esimerkiksi lasten hyvinvoinnin edistämistä, lasten sosiaalisten suhteiden tukemista, osallisuuden ja dialogisuuden vahvistamista.

Keskiviikko 15.1.

Aamu alkoi leikeillä, jotka lapset kävivät valitsemassa leikkitalusta. Lapset saavat joskus valita vapaasti leikit, mutta joskus me aikuiset määrittelemme mitä leikkejä on käytössä ja jaetaan myös leikkikavereita, jotta kukaan ei jäisi ulkopuoliseksi. Lasten sosiaalisia suhteita ja vuorovaikutustaitoja onkin hyvä harjoitella ja vahvistaa päivittäin. Tänään meillä oli suunnitelmassa jumppapäivä, jonka suunnittelin ja kävin laittamassa aamulla valmiiksi. Vuorossa oli tasapainottelua ja keuhonhallintaa. Meillä oli esimerkiksi temppurata, joka piti suorittaa hernepuski pään päällä. Olen meidän liikuntavastaava eli suunnittelen usein meidän jumppatuntimme, mutta joskus myös muut tiimin jäsenet suunnittelevat jumpan. Me vaihtelemme paljon tiimin kesken, kuka tekee mitään ja se on hyvä juttu, sillä muilla voi olla idearikkaampia tapoja toteuttaa esimerkiksi jumppaa.

Tänään oli taas meidän tiimipalaverimme nukkaria aikaan, jossa kävimme tänään hyvin pitkälti alkuviikkoisen moniammatillisessa palaverissa käymiä asioita sekä ensi viikon suunnitelmaa läpi. Pidän tärkeänä sitä, että meillä opettaja suunnittelee hyvin tarkasti meidän viikkomme ja kysyy myös meiltä mitä haluamme tehdä ja onko meillä jotain ideaa sille viikolle. Lasten kasvun, kehityksen ja oppimisen kannalta on tärkeää saada monipuolista pedagogista toimintaa, jota toteutetaan säännöllisesti ja johdonmukaisesti.

Olemme jakaneet kielenkehitys harjoitukset opettajan ja minun välillä niin, että minä pidän Roihuset tuokion meidän S2-lapsille ja opettaja pitää muita kielenkehitys harjoitteita. Tänään iltapäivällä otin meidän lapsiamme harjoittelemaan päiväkotia sanastoa, jota emme vielä olleet käyneet. S2- tuokioita pyritään pitämään viikoittain ja säännöllisesti. Kirjoitan havaintoja lapsista, miten ne osasivat nimetä asioita ja miten ovat kehittyneet. Loppu keväästä pystyy siten arvioimaan, onko lapsi kehittynyt eteenpäin ja laajentanut sanavarastoa vai onko kehitystä tapahtunut ollenkaan.

Torstai 16.1.

Tänään saavuin taas kahdeksan aikoihin töihin, kun lapset olivat vielä syömässä aamupalaa. Valitsin lapsille leikit leikkitaluun ja aamupalan syötyään he saivat tulla valitsemaan mihin leikkiin menevät. Yhdeksän jälkeen aloitimme taas pienryhmä toiminnan ja pidin saman leikkikerhon kuin tiistainakin. Leikkikerhoon sisältyy aina sama alkuruno, säännöt, pumpulihoiva ja loppuruno, jonka lisäksi valitsin kaksi eri leikkiä. Tänään olin suunnitellut pitäväni laiva on lastattu leikin sekä tasapainopallon. Laiva on lastattu leikkiin valitsin teemaksi eläimet, jotta se olisi mahdollisimman helppo jokaiselle lapselle. Kuitenkin vain puolet pienryhmästäni keksi

eri eläimiä ja osa ei halunnut osallistua oikeastaan ollenkaan tai ei ymmärtänyt mitä piti tehdä.

Lasten nukkuessa tulostin viikkotehtävä suunnitelman perheille valmiiksi huomista varten, jolloin ajattelin laittaa perheille viestiä, jossa kerron mikä tämän viikkotehtävän idea on ja minkä takia se olisi tärkeää toteuttaa sekä lasten että vanhempien ja myös meidän henkilökuntamme vuoksi. Käyn viikkotehtävät vielä opettajan kanssa läpi ja mietimme yhdessä, jos jotain täytyy muuttaa. Meidän ryhmämme opettaja minulle tästä viikkotehtävästä vinkkasi ja näytti mitä he olivat edellisessä työpaikassaan tehnyt. Ja hän ehdotti, että tämä voisi olla sosionomin homma, kun tavoitteena on kuitenkin osallistaa vanhempia sekä tukea ja vahvistaa lapsen ja vanhemman suhdetta. Minun ja opettajan on tärkeää tehdä yhteistyötä ja jutella paljon lasten ja perheiden tilanteista, jotta löydetään sosionomille sopivia töitä ja sitä kautta hyödynnetään sosionomin osaamista. Kerron sitten tulevana viikkoina, miten viikkotehtävät on lähtenyt sujumaan ja onko ylipäätään perheet lähteneet tähän mukaan.

Perjantai 17.1.

Ihanaa perjantai! Tänään suunnitelmissa oli sama kuin tämän viikon tiistaina ja torstaina eli vedän leikkikerhoa vielä yhdelle ryhmälle, joka ei siihen ole vielä päässyt. Yleensä perjantait ovat meillä leikkipäiviä tai retkipäiviä, mutta maanantaisen opettajan palaverin takia siirsimme leikkipäivän maanantaiksi ja jätimme retken pois suunnitelmasta. Meidän suunnitelmamme muuttuvat välillä lennosta, jos esimerkiksi joku työntekijä on pois tai on palavereita tai muita sellaisia asioita, jotka vaikuttavat koko ryhmän toimintaan.

Laitoin tänään viestin perheille, jossa kerroin viikkotehtävän idean ja minkä takia halusimme, että mahdollisimman moni lähtisi siihen mukaan. Laitoin tämän viikon tehtäväksi lukea lapsen kanssa hänen lempi kirjansa. Ajattelin, että aloitetaan helposti toteutettavalla tehtävällä, johon ei vaadita paljoa, jotta perheet osallistuisivat tähän.

Viikkoanalyysi

Tämän viikon aikana pohdin paljon sitä, mitkä työtehtävät kuuluisivat sosionomille ja mitkä opettajalle meidän ryhmässämme. Meillä painottuu ryhmän pedagoginen suunnittelu opettajalle, sillä opettaja on pedagogisesta toiminnasta vastuussa. Koen, että itselläni sosionomina ei ole niin paljoa vastuuta ja työnjako minun ja opettajan välillä on vielä epäselvää. Sosionomille pitäisi määrittää selkeät työtehtävät eikä esimerkiksi ”moniammatillinen yhteistyö”, joka on kuitenkin niin sanotusti laaja käsite. Pitäisi olla tarkasti määritelty osallistuuko sosionomi esimerkiksi moniammatillisiin palavereihin, jotta sitä yhteistyötä tehtäisiin muiden tahojen kanssa ja olisiko sosionomi tämä yhteyshenkilö esimerkiksi neuvolaan. Meillä tämä on

kuitenkin jakautunut niin, että opettaja menee näihin palavereihin ja sitä kautta tekee myös yhteistyötä näiden tahojen kanssa.

Varhaiskasvatuksen sosionomin ammatti muodostui varhaiskasvatuslain (L 540/2018) käyttöön ottamisen myötä. Monet eri toimijat ja tahot ovat esittäneet kuvauksia sosionomin osaamisesta, mutta sosionomin tehtävänkuvauksien laatimisesta ovat huolehtineet varhaiskasvatuksen työnantajat eli eri kaupungit ja kunnat. (Dialogi 2023.) Karkkilan kaupungin yleiskuvaus varhaiskasvatuksen sosionomin keskeisistä tehtäväkokonaisuuksista on lapsiryhmän opetus- ja kasvatustehtävät, lasten ja perheiden palveluiden yhteensovittaminen, yhteistyö perheiden kanssa, monialainen yhteistyö, yhteisön toimintakulttuuri ja kulttuurinen moninaisuus. Yhteisön toimintakulttuurilla tarkoitetaan esimerkiksi lapsen hyvinvointia tukevan toimintakulttuurin kehittämistä sekä tiimien, lapsiryhmien ja kasvatusyhteisön yhteisöllisyyden vahvistamista. Kulttuurisella moninaisuudella tarkoitetaan vastuuta erilaisista elämäntilanteissa ja eri kulttuuritaustoista tulevien lasten ja perheiden kuulluksi tulemisesta ja osallisuuden vahvistamisesta varhaiskasvatuksessa. (Karkkilan kaupunki 2024.)

Varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvan selkeytyminen ja osaamisen vahvistaminen lisäävät vetovoimaa alaa kohtaan. Monet alaa harkitsevat tai alaa opiskelevat ovat epävarmoja suuntautumiseen varhaiskasvatuksen puolelle, sillä niin moni asia on vielä epäselvä esimerkiksi opettajan ja sosionomin työtehtävien erossa. (Hallman, M. & Vaara, T. 2022.) Ennen varhaiskasvatuslain uudistumista varhaiskasvatuksen sosionomi oli myös pätevä opettaja, mutta nykyään sosionomi ei ole pätevä opettajaksi, vaan näiden kahden tehtävät ja kelpoisuudet eriytyvät. Laissa ei kuitenkaan säädetä varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävänkuvasta, vaan siitä päättää työnantaja. (Kt. 2018.) Se, kuinka paljon opettaja ja sosionomi tekevät yhteistyötä on mielestäni merkittävä asia sosionomin työnkuvan kehittymiselle. Kuitenkin puhutaan, että opettajan ei ole tarkoitus jakaa tehtäviään sosionomin kanssa, mutta jos näin toimitaan, sosionomi on niin sanotusti ylimääräinen, jolla on epäselvä tehtävänkuva.

6.6 Oman tiimin ja kollegoiden ajatukset sosionomin työstä

Olemme jutelleet tiimikavereideni kanssa sosionomin työstä ja työnkuvasta varhaiskasvatuksessa. Haluan tuoda työhöni myös heidän huomionsa ja ajatukset esiin sekä sitä kautta tarkastella aihetta ja saada uusia näkökulmia. Meidän kaupungin varhaiskasvatuksen sosionomit pidämme palavereita johtajien kanssa, jossa keskustelemme meidän työstämme, mitä olemme tehneet ja miten tätä voisi kehittää. Olemme jutelleet paljon siitä missä menee raja, mitkä tehtävät kuuluvat sosionomille. Haluan opinnäytetyössäni tuoda esille myös keskusteluja, joita olemme muiden sosionomien kanssa käyneet. Tällä viikolla tarkastelenkin oman tiimin ja kollegoiden ajatuksia ja pohdin työtäni sitä kautta.

Maanantai 20.1.

Tällä viikolla on aamuvuoroviikko eli menen viiden aikoihin töihin ja pääsen ennen yhtä. Tänä suunnitelmana oli lähteä aamupalalta ulos ja tulla puoli kymmenen sisään, jolloin meillä alkoi toiminta-aika. Tälle viikolle on suunniteltu askartelua, tunnetaitoja ja kielikerhoa. Minulle valikoitui kielikerhon pitäminen, johon kuuluu loruja, Roihuset materiaalin päiväkotisanastoa ja laululeikkejä. Kuukausittain on eri teemat ja nyt tammikuulle harjoiteltavana on kielinupun video aiheena eri muodot.

Tänään olin meidän talopalaverissamme, jossa käsiteltiin esimerkiksi meidän tulevaa taidenäyttelyä, jonka teemaksi valittiin kevät. Kevät on teemana hyvin laaja, joten siihen keksii paljon erilaisia askarteluja ja projekteja. Kävimme palaverissa läpi myös erilaisia asioita, jotka ovat nousseet mieleen. Talopalaverit ovat tärkeitä, jotta informaatio ja talon yhteiset asiat tulee kuulluksi ja niistä jutellaan avoimesti yhdessä. Me vuorottelemme talopalaverissa käyntiä, jotta vain yhden työntekijän ei tarvitse siellä aina istua. Sinne osallistuu aina jokaisesta ryhmästä yksi työntekijä. Huomenna meillä on meidän sosionomien palaveri, jossa alamme vihdoin suunnittelemaan ystävänpäivä tapahtumaa.

Tiistai 21.1.

Tänään oli vuorossa vähän pidempi päivä kuin normaalisti, sillä iltapäivällä on sosionomien palaveri. Aamu oli yllättävän rauhaton, sillä lapsia oli seitsemään mennessä jo normaalia enemmän ja yhden ryhmän työntekijä ei tullut aamuvuoroon, joten olimme kaikki talon lapset yhdessä melkein kahdeksaan asti. Olin ajatellut aamulla käyttäväni aikaa siihen, että kirjoitan valmiiksi ylös asioita, joita tänään käydään siellä palaverissa. Mutta tällaisina aamuina ei ehdi muuta kuin olemaan lasten kanssa, jotta tilanne ei karkaa kokonaan käsistä. Mutta sain nukari aikaan kirjattua vähän asioita ylös.

Tänään oli taas vuorossa ulkoilua ja sen jälkeen pienryhmä toimintaa. Vedin lapsille tänäänkin kielikerhoa, jossa oli myös vähän laululeikkejä. Lauluhetkien vetäminen ei ole minun vahvuuteni, mutta välillä on hyvä poistua omalta mukavuusalueelta, koska silloin on parhain mahdollisuus oppia uutta ja saada varmuutta tekemiseen, jossa ei koe olevansa niinkään hyvä. Lapset kyllä olivat täysillä mukana ja tykkäsivät, joka on pääasia.

Kahdentoista jälkeen lähdin palaveriin toiseen taloon, johon tuli toisen talon sosionomi ja kaksi päiväkodinjohtajaa, eli kaikki eivät päässeet paikalle. Muutimmekin suunnitelmaa niin, että ystävänpäivätapahtumaa ei järjestetä, vaan siirretään tapahtumaa myöhemmäksi, sillä aikaa ei ole riittävästi suunnitella sitä. Pidämmekin ennen pääsiäistä tapahtuman, jossa on erilaisia pisteitä ja jokainen päiväkotia saa osallistua halutessaan tapahtumaan. Tavoitteena tapahtumalle on yhteisöllisyys ja saattaa eri talojen lapsia ja työntekijöitä samaan paikkaan viettämään kivaa päivää. Meillä on paljon tehtävää vielä ennen tapahtumaa, mutta onneksi

aikaa on nyt huhtikuuhun saakka. Ensimmäinen tehtävä on laittaa päiväkodeille viestiä ystävänäpäivän tapahtuman peruuntumisesta ja uuden tapahtuman päivämäärästä, jotta jokainen varaa sen päivän tapahtumalle. Suunnitelmana on laittaa viestiä liikuntakoordinaattorille, jos hän tulisi vetämään esimerkiksi suunnistusradan isommille ja muuta liikuntaa pienemmille lapsille. Laitamme ehkä kyselyä pääsisikö palokunta esittelemään heidän autoaan tapahtumaan sekä musiikkikoululle tulisiko sieltä joku vetämään muskaria lapsille. Ajattelimme, että olisi myös kiva tarjota tapahtumassa lapsille jotain syötävää. Sovimme myös uusia palaveri aikoja ja seuraavaksi tavataankin parin viikon päästä.

Juttelimme palaverin jälkeen toisen sosionomin kanssa hetken siitä, kuinka tällaiset tapahtumat tarvitsevat aikaa suunnitella ja tuntuu ettei sitä meillä sosionomeilla oikein ole. Niin kuin olen ennenkin kertonut siitä, että opettajilla on suunniteltu lakisääteiset suunnitteluajat työvuoroihin, joita on tietty tuntimäärä viikossa. Ja sosionomeilla ei yhtään ja välillä on vaikea löytää sopivaa aikaa, jolloin irtautua ryhmästä. Olen itse luonteeltani sellainen, että laitan ehkä muiden tarpeet omieni edelle liiankin helposti ja en osaa vain ilmoittaa, että nyt lähden pois ryhmästä suunnittelemaan, kun tuntuu ettei oikeaa hetkeä tule koskaan. Ainut milloin suunnittelu-aika toteutuisi olisi silloin, kun se olisi kirjattu ylös kalenteriin niin, että muut työntekijät ovat paikalla ja opettajalla ei ole mitään palavereja tai suunnitteluja. Mutta tämä onkin yksi haaste siinä, että sosionomit on sidottu ryhmään, kun ylimääräistä aikaa ei tunnu löytyvän. Koen, että suunnitteluajan löytyminen on myös kiinni omasta tiimistä ja siitä, kuinka tiimiläiset tukevat työni toteutumista.

Keskiviikko 22.1.

Aamu alkoi parin sähköpostin lähettämällä meidän liikuntakoordinaattorillemme sekä kulttuurivastaavalle. Kysyin liikuntakoordinaattorilta, että tulisiko meidän sosionomien järjestämään tapahtumaan pitämään liikuntapistettä ja rakentaisi meille esimerkiksi sen suunnistusradan. Tämän jälkeen pelasin yhden lapsen kanssa Afrikan tähteä, sillä lupasin edellisenä päivänä, että pelaisimme tänään. Lapsia alkoikin valua siinä kuuden ja seitsemän välillä ja muiden ryhmien työntekijöitä saapui töihin ja jokainen lähti omaan ryhmään.

Tänään oli perinteisesti meidän jumppapäivä ja olimme alun perin sopinut, että meidän opettajamme suunnittelee sen. Mutta tulikin puheeksi, että olisi hyvä ottaa aina muutaman kerran putkeen sama jumppa, jotta lapsi pääsisi harjoittelemaan tasapainoa ja koko kehon hallitsemista enemmän kuin yhden kerran samaa rataa toistaen. Eikö se sanontakin mene niin, että harjoitus tekee mestarin. Joten pidin samanlaisen jumpan kuin viime viikolla ja huomasin lapsissa paljon kehitystä viime kertaan verraten. Harjoittelimme tasapainoa ja oman kehon hallintaa, kun tempurata pitikin mennä hitaasti hernelpussi päälle päällä. Lapset tykkäsivät jumppasta ja jokainen oli innokkaasti mukana.

Meillä oli myös tiimipalaveri päivä, jossa kävimme viime viikon arviointia läpi sekä puhuimme muutamasta lapsesta. Kävimme myös läpi talopalaverin asioita ja kerroin tiimille mitä kävimme eilisessä sosionomi palaverissa läpi. Tiimipalaverit ovat hyvä hetki jutella myös asioista, joita on tullut viikon aikana ilmi, mistä ei välttämättä ole ollut aikaa jutella arjen keskellä. Juttelimme tiimikavereideni kanssa siitä, kuinka sosionomin työtä pitäisi enemmän tukea ja antaa aikaa suunnittelulle. Kun sosionomi on ryhmään sidottuna, ei hänellä ole välttämättä sitä aikaa päästä suunnittelemaan omaa työtään. Olemme jutelleet paljon myös siitä, kuinka pitäisi mahdollistaa sosionomin pääsy mukaan moniammatillisiin palavereihin opettajan rinnalla. Tämä ei kuitenkaan aina toteudu, jos ollenkaan, sillä ryhmästä kahden työntekijän on haastava olla pois samanaikaisesti.

Torstai 23.1.

Saavuin töihin taas siinä viiden pintaan, ja aamu alkoikin jälleen muutaman sähköpostin lähettämällä ja lukemisella. Liikuntakoordinaattorimme oli vastannut sähköpostiini ja hän voitiin järjestämään liikuntarasteja tapahtumaamme. Lähetin aamulla myös muutama päiväkotiin kutsun meidän huhtikuiseen tapahtumaamme ja pyysin heitä laittamaan talonsa allergiat minulle tarjoiluja varten. Aamu oli rauhallinen, sillä muutama lapsi oli pois, jotka normaalisti tulevat aikaisin aamulla. Lähdimme aamupalan jälkeen ulos, jossa päätimmekin, että pidetään ulkoilu päivä.

Olen jutellut tiimini kanssa esimerkiksi siitä, kuinka sosionomin työnkuvaan kuuluisi maahanmuuttaja perheiden kanssa tehtävä yhteistyö. Vaikka se kuuluu jokaiselle kasvattajalle, ottaisi sosionomi niin sanotusti isomman roolin. Niin kuin olen aikaisemminkin kirjoittanut, tuntuu, että maahanmuuttaja perheiden kanssa tehtävä yhteistyö on jätetty liian vähäiseksi. Tarkoitan tällä sitä, että esimerkiksi perheille lähtevät erilaiset infolappuset ovat useasti vain suomen kielellä tai sen lisäksi englanniksi. Meillä on kuitenkin paljon venäjän, ukrainan, viron ja arabiankielisiä, jotka ei välttämättä ymmärrä edes englantia saatikka suomea. Näissä tilanteissa on hyvä miettiä tasa-arvoisuuden ja kulttuurisen arvostuksen merkitystä perheille, jotka ovat uudessa maassa ilman mitään tukiverkostoa, vieraan kielen ja kulttuurin kanssa. Heidän tukemisensa ja huomioon ottaminen eri tavalla on erityisen tärkeää ajatellen heidän kotoutumista ja sopeutumista suomalaiseen yhteiskuntaan.

Minulla oli lounaan jälkeen liikuntavastaavien palaveri, jossa käytiin viime syksyn lasten ja aikuisten liikkumista läpi. Jokaisesta päiväkodista liikuntavastaavat esittäytyivät ja kertoivat miten ovat liikkuneet syksyllä. Saimmekin muilta päiväkodeilta kivan idean järjestää aina välillä talon yhteisiä liikuntahetkiä esimerkiksi ulkona niin, että jokainen ryhmä vuorotellen suunnittelisivat ohjelman. Tämä olisi kiva tapa tukea yhteisöllisyyttä lasten sekä aikuisten kesken ja edistää parempaa työilmapiiriä sekä työhyvinvointia.

Perjantai 24.1.

Tänään oli tiedossa lyhyt päivä, sillä otan tällä viikolla kertyneet ylityöt tästä päivästä ja pääsen jo lounaan jälkeen. Pidimme vielä tänään pienryhmät ja minun ryhmässäni oli vain kaksi lasta, kun niin moni lapsi oli tänään vapaapäivällä. Tänään tiimimme kanssa juttelimme mitä jokainen aikoo tehdä viikonloppuna. Minusta on tärkeää jutella työkavereiden kanssa välillä muustakin kuin työasioista. Se luo rennomman ja avoimemman ilmapiirin, on myös kiinnostava kuulla mitä työkaverit tekevät vapaa-ajallaan. Tästä päivästä ei ole paljoa kirjoitettavaa, kun oli niin lyhyt päivä.

Viikkoanalyysi

Tämän viikon pohdinnoissa tuli ilmi se, että paljon ajatuksia ja kysymyksiä on herännyt monelle tämän puolen vuoden aikana, kun olen sosionomina ryhmässä ollut. Toivoisin myös saavani kysymyksille ja ajatuksille jotain vastauksia ja ratkaisuja, jotta sosionomin työnkuva voisi kehittyä. Haluaisin saada varmuutta omaan työhöni ja osaamiseeni, jotta pystyisin työskentelemään itsevarmasti ja uskoisin omaan osaamiseeni tiimissä. Olemme kuitenkin jokainen varhaiskasvatukseen suuntautunut sosionomi saman uuden asian äärellä ja uskon, että moni muukin alalle juuri valmistunut pohtii näitä samoja asioita.

Varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävänkuvasta on käyty keskustelua jo vuodesta 2018 lähtien, milloin nykyinen varhaiskasvatuslaki (L 540/2028) tuli voimaan. Eli varhaiskasvatuksen sosionomin ammatti on hyvin uusi ja sen takia työnkuva onkin epäselvä sekä eri kunnissa hieman erilainen. (Helminen, J. 2023.) Olemme jutelleet kollegoideni kanssa sosionomin työnkuvasta ja he ajattelevat esimerkiksi, että sosionomin yksi osa-alue, johon keskittyä olisi maahanmuuttaja perheet. Sosionomi olisi heidän tukena ja auttaisi prosessia pääsemään osaksi yhteiskuntaa. Karkkilassa onkin hieman keskimääräistä enemmän vieraskielisiä ja Karkkilassa toimiikin maahanmuuttopalvelut, jonka tavoitteena on tukea kotoutumista sekä mahdollisuutta osallistua suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Karkkilalainen lehti olikin tehnyt jutun maahanmuuttopalvelusta, jossa haastateltiin maahanmuuttokoordinaattoria Outi Holappaa ja maahanmuuttajatyöntekijää Virpi Ojasta. Karkkilaan on tullut esimerkiksi Ukrainalaisia Venäjän hyökkäyksen seurauksena 2022 vuodesta alkaen yli sata, joka kertoo siitä, että Karkkilassa on paljon pakolaisia, joita tulee auttaa pääsemään osaksi suomalaista yhteiskuntaa. (Valtonen, V. 2024.)

Maahanmuuttajien määrä näkyy tietenkin myös kouluissa ja varhaiskasvatuksen puolella. Monikulttuurisuuden tukeminen varhaiskasvatuksessa onkin tärkeä tehtävä siellä työskenteleville ammattilaisille. Varhaiskasvatuksen työntekijöiden täytyy olla avara katseisia ja ymmärtää eri kulttuureja, sillä lapsilla täytyy olla hyväksytyt, arvostettu ja turvallinen ympäristö sekä

kotona että päiväkodissa. Voidaan puhua myös kulttuurisensitiivisestä työotteesta, jota tulisi kehittää varhaiskasvatuksessa. Kasvattajien tulee kunnioittaa eri kulttuuritaustoista tulevia sekä luoda syrjimättömän ilmapiirin. Varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävä olisikin kehittää tätä työtettä ja esimerkiksi tukea monikulttuurisuutta ja ratkaista siitä johtuvia haasteita ja kehityskohtia. Varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvassa monikulttuurisuuden huomioiminen ja tukeminen näkyy monella tapaa, esimerkiksi kiusaaminen ja syrjimyksen ehkäisemisenä, lasten vuorovaikutuksen ja osallisuuden tukemisessa sekä yhteisöllisyyden edistämässä sekä lapsiryhmissä että kasvatusyhteisössä. Erilaisista kulttuureista ja elämäntilanteista tulevien lasten ja perheiden osallisuuden tukeminen varhaiskasvatuksessa ja heidän kuulluksi tulemisensa on osa varhaiskasvatuksen sosionomin työtä. (Maaranen, T. & Raekorpi, A. 2024.)

Toimiva työyhteisö osaa tunnistaa ammattilaisten vahvuudet ja osaamisen sekä hyödyntää moniammatillisuutta (vanhempainliitto 2023). Ilmapiirin tulisi olla kannustava ja avoin, jossa jokainen uskaltaisi puhua vaikeistakin asioista. Jokaisella tulisi olla vaikutusmahdollisuus omaan työhön ja työyhteisön toimintaan. Yhdenvertaisuus, tasa-arvo, arvostus, sitoutuminen, joustavuus ja erilaisuuden hyväksyminen ovat elementtejä, josta työpaikan toimintakulttuurin tulisi rakentua. (Talentia 2025.) Meidän tiimissämme osataan hyödyntää jokaisen vahvuuksia ja ammattitaitoa sekä näkemystä. Joskus on tietenkin hyvä päästä omalta mukavuusalueelta pois, jotta uuden oppiminen on mahdollista. Koen, että sosionomin työnkuvan kehittymisen kannalta olisikin erityisen tärkeää ylläpitää näitä toimintakulttuurin elementtejä, jotta mahdollistetaan sosionomin ammatillisen identiteetin rakentuminen ja ammatillinen kasvu osana tiimiä.

6.7 Lapsiperheiden palveluiden saatavuus ja tarve

Tällä viikolla ajatukseni on tutkia, millaisia erilaisia palveluja on saatavilla meidän LUVN:n alueella sekä millainen tarve perheillä ylipäätään on lapsiperheiden palveluille. Vertailen palveluiden tarvetta ja saatavuutta muihin alueisiin sekä pohdin sitä, onko palvelut helposti saatavilla vai onko niihin vaikea päästä esimerkiksi liian ruuhkautuneiden palveluiden takia. Pohdin jonkin verran myös sitä, kuinka lapsien ja perheiden haasteet ovat yleistyneet ja miten paljon heille tarvitaan nykyään erilaisia palveluita kuten esimerkiksi puheterapiaa, toimintaterapiaa, psykologin palveluita, perhetyön tai perhekeskuksen palveluita.

Maanantai 27.1.

Tällä viikolla minulla on iltavuoroviikko ja tänään työt alkoivatkin yhdeksän jälkeen. Aamulla muut olivat ulkona, kun saavuin töihin ja otin lapset vastaan sisälle. Aloitimme päivän hommat Manu-kerholla ja pöytätehtävillä pienryhmissä. Olin opettajan vetämässä Manu-kerhossa, sillä siinä ryhmässä oli enemmän tukea tarvitsevia lapsia.

Nykyään tuntuukin, että on paljon enemmän tuen tarpeisia lapsia kuin ennen. En tiedä joutuuko se siitä, että nykyään diagnosoidaan ja huomataan haasteet paljon helpommin vai onko lapsilla enemmän haasteita kuin ennen esimerkiksi kotiolosuhteiden, kasvatuksen tai digitalisaation myötä. Tarkoitin tällä esimerkiksi sitä, että lapset eivät saa kotona niin paljon huomiota kuin tarvitsisivat, sillä vanhemmat ja sisarukset käyttävät ajan puhelimella tai netissä roikkuen. Viikkotehtävä, jota olen perheille nyt kahtena viikkona laittanut, onkin yksi keino lisätä ja motivoida vanhemman ja lapsen välistä aikaa ja tekemistä. Lapselle on kuitenkin ehdottoman tärkeää saada vanhemmalta se huomio ja aika, jota päiväkodissa ei välttämättä saa suuren lapsimäärän takia.

Lapset, joilla on eritasoisia tukia, tarvitsevat enemmän aikuisen ohjausta ja tukea sekä arkiin asioihin että esimerkiksi pienryhmissä tehtäviin toimintoihin. Tämä tarkoittaa sitä, että kasvattajia tulee olla tarpeeksi, jotta lasten riittävä tuki ja tukitoimet täyttyvät. Varhaiskasvatus tekee tiivistä yhteistyötä esimerkiksi erityisopettajan, toimintaterapeutin ja puheterapeutin kanssa. Nämä tahot ovat apuna esimerkiksi miettiessä lasten tuen nostamista ja onkin hyvä saada näkemystä muualtakin kuin pelkästään kotoa ja päiväkodista. Puheterapeuteille onkin pitkä jono ja sinne lasta ei lähetetäkään tuosta noin vain, vaan tietyt kriteerit pitää täyttyä. Puhe- ja toimintaterapeutteja tarvitsisikin enemmän, jotta palvelut eivät ruuhkaudu.

Tiistai 28.1.

Työt alkoivat siinä yhdeksän jälkeen ja tänään pidettiin sisäpäivä. Aamun lapset leikkivät ja puoli kymmenen jälkeen jaettiin lapset pienryhmiin ja toiminta-aika alkoi. Tänään oli kolme eri ryhmää, joissa toimintana oli pöytätehtävät, manu-kerho ja leikkikerho. Olin apuna pöytätehtävien tekemisessä. Iltavuorolainen on niin sanotusti ”ylimääräinen” eikä hänelle ole välttämättä suunniteltu pidettäväksi mitään toimintaa vaan on apuna siellä missä tarvitsee.

On perheitä, jotka tarvitsevat enemmän tukea kuin muut. Esimerkiksi yksinhuoltajat, joille vastuu lapsesta painottuu eri tavalla kuin kahden vanhemman perheeseen. Perheillä voi olla myös erilaisia elämäntilanteita, jotka tuovat haasteita ihan arjesta selviytymiseen. Onneksi kuitenkin näille perheille on erilaisia palveluja saatavilla, joiden tarkoituksena on antaa mahdollisimman paljon apua ja keinoja arjesta selviytymiselle. Viime syksynä tuli vastaan esimerkiksi yksi perhe, jolla oli haasteena se, että heillä ei ole mitään tukiverkostoa lähellä. Vanhemmilla ei ollut yhtään yhteistä aikaa kahdestaan eivätkä muutenkaan nähneet paljoa, kun työt menivät ristiin. Tällöin autoin heitä löytämään lastenhoitoapua, jotta saisivat joskus edes yhden illan aikaa olla yhdessä. Tällöin myös selvisi, että esimerkiksi MLL ei tarjoa enää lastenhoitoapua Karkkilassa. Löysin kuitenkin muuta kautta lastenhoitoapua heille. Ajattelen, että tämä on erittäin huono juttu ajatellen perheitä, joilla ei ole mitään tukiverkostoa tai ystäviä lähellä ja joutuvat pärjäämään yksin.

Luvn eli Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue, johon Karkkilakin kuuluu, tarjoaa lapsiperheille esimerkiksi kasvatus- ja perheneuvontaa, perhetyötä, sosiaaliohjausta ja kotipalvelua lapsiperheille ja tukisuhdetoimintaa. Luvn tarjoaa monipuolisesti tukea ja apua lapsiperheiden erilaisiin elämäntilanteisiin ja arjesta selviytymiseen. Tutkin viikkoanalyysissä enemmän miten paljon palveluja käytetään ja millainen niiden saatavuus on asiakkaiden näkökulmasta.

Keskiviikko 29.1.

Aloitimme aamun tänään jumpalla, jossa lapset pääsivät mukaan Inno Norsun purjeveneseikkailuun. Inno Norsu seikkailun ideana on meidän kasvattajien havainnoida lasten motorisia taitoja ja kirjoittaa niitä ylös Inno Norsun tsekkilistaan. Toteutimme tämän ensimmäisen kerran alku syksystä ja nyt uudestaan arvioiden näkykö lapsissa motoristen taitojen kehitystä vai onko tullut jopa takapakkia joissain taidoissa. Hämmästyseksemme osilla lapsista meni muutama taito huonommin kuin edellisellä kerralla. Pohdimmekin paljon mistä tämä voisi johtua, koska tuskin siitä, että lapsi ei muka enää osaisi samaa taitoa, jonka puoli vuotta sitten hallitsi hyvin. Ajattelimme, että tähän voisi vaikuttaa esimerkiksi vuodenaika ja lapsen energiataso. Inno Norsun seikkailu on hauska tapa toteuttaa lapsille jumppa ja samalla havainnoida lasten motorisia taitoja. Onkin tärkeää havainnoida ja arvioida lasten taitoja läpi vuoden, jotta kehitys sekä varsinkin kehityksen viivästymät huomattaisiin ajoissa.

Tänään oli myös tiimipalaveri päivämme. Juttelimme palaverissa esimerkiksi tästä osan lasten taitojen ”huononemisesta”, että mistä voisi johtua. Kävimme myös yhden lapsen varhaiskasvatussuunnitelman läpi, sillä hänellä on tulossa vasu keskustelu lähiaikoina. Suunnittelimme myös ensi viikkoa, sillä meidän työvuoromme meni hieman uusiksi ja meillä aloittaa myös uusi lapsi. Sekä arvioimme viime viikon toimintaa ja kävimme muitakin ajatuksia läpi.

Torstai 30.1.

Saavuini töihin taas yhdeksän jälkeen ja tänään yksi tiimistämme oli pois, joten meidän suunnitelmamme hieman muuttuivat. Ei pidetty pienryhmiä, vaan koko ryhmän musiikkihetki. Lapset ovat aina innoissaan ja rohkeasti mukana muskareissa. Meidän ryhmässämme suunnitelmat voivat muuttua lennossa, jos joku on pois tai muuta vastaavaa ja osaammekin vaihtaa suunnitelmaa toiseen ilman sen kummempia ihmettelyjä. Varhaiskasvatuksessa työskennellessä onkin tärkeää osata olla joustava ja kärsivällinen erilaisten muutosten tullessa eteen, sillä niitä tulee tällä alalla kuitenkin jonkin verran.

Tänään opettajamme oli moniammatillisessa palaverissa neuvolassa, josta otti mukaan erilaisia esitteitä muun muassa infoa lapsiperheiden palveluista. Tällaisia esitteitä olisi hyvä olla enemmänkin päiväkodissa esillä, jotta tieto erilaisista mahdollisuuksista ja palveluista perheille tulisi helposti luettavaksi ja jokaisen tietoon.

Perjantai 31.1.

Lähdimme aamulla retkelle ilman sen kummempaa määränpäättä. Kävelimme Karkkilan koski-reitin läpi ja kävimme rannalla katsomassa sorsia. Lapset tykkäsivät, vaikka sanoivatkin retken lopussa olevansa ihan poikki kävelystä. Meillä oli tänään vain kahdeksan lasta, joten retkelle lähteminen oli helpompaa kuin koko ryhmän kanssa. Tänään oli todella rauhallinen päivä ja ehdimmekin esimerkiksi siivota askartelu kaappiamme ja tehdä muita rästiin jääneitä hommia. Itse siivosin ja järjestelin ryhmätilan leluhyllyjä ja pelihyllyä. Siistin niitä kyllä päivittäin, sillä en siedä epäjärjestystä ja sotkua.

Tuntuu, että vanhemmat tarvitsevat nykypäivänä enemmän tukea ja apua vanhemmuuteen kuin ennen. Nykyään on enemmän esimerkiksi uusperheitä, joilla saattaa olla omat haasteensa saada arki toimimaan. Moni perhe, jonka kanssa olen jutellut, eivät saa niin paljon tukea vanhemmuuteen kuin tarvitsisivat. Varsinkaan ne perheet, joilla ei välttämättä ole samanlaisessa tilanteessa olevia ystäviä tai sukulaisia. Tukea vanhemmuuteen tarjoaa esimerkiksi MLL (Mannerheimin Lastensuojeluliitto), jossa on erilaisia matalan kynnyksen tapoja saada tukea. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue tarjoaa myös kasvatus- ja perheneuvontaa, josta saa tukea esimerkiksi vanhemmuuden kysymyksiin sekä yleisesti perhe-elämään. Perhekeskus toimii myös Vihdin ja Karkkilan alueella, jossa on monenlaisia palveluja juuri lapsiperheille.

Viikkoanalyysi

Tutkin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ja Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen nettisivuja ja vertailin niiden selkeyttä ja helppoutta vanhemman näkökulmasta. Mielestäni Keusoten (Keski-Uudenmaan hyvinvointialue) sivut ovat hyvin selkeitä ja erilaiset palvelut löytyvät helposti. Luvn:in (Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue) sivuilla on myös helposti löytyvät hyvinvointialueen tarjoamat palvelut. Uskon, että varmasti esimerkiksi tuleva äiti tai lapsiperheen vanhemmat löytävät sivuilta tarvittavan tiedon ja sitä kautta osaavat hakea apua. Luvn:in sivuilta löytyy laajasti apua niin lapsiperheille kuin ikääntyneillekin. Sivuilta löytyy esimerkiksi erilaisia lomakkeita, joita voi täyttää, jos kokee tarvitsevansa apua. Tämä mahdollistaa matalalla kynnyksellä hakemaan apua.

Sosionomin yksi osaamisalue varhaiskasvatuksessa onkin palvelujärjestelmäosaaminen. Sosionomi tuntee lainsäädännön sekä normit, jotka ohjaavat varhaiskasvatusta. Sosionomin ydinosaamiseen kuuluu myös palvelunohjaus ja verkostotyön toteuttaminen lasten ja perheiden tarpeen mukaan hyödyntäen moniammatillista yhteistyötä. (Arene ry 2017.) Sosionomin osaaminen tulee esiin varsinkin tilanteissa, jotka vaativat yhteistyötä sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa. Moniammatillinen ja verkostoyhteistyö on sosionomin sekä opettajan vastuulla

erityisesti tällaisissa tilanteissa. Varhaiskasvatuksen sosionomien tulee tuntea kunnan ja maakunnan erilaisia verkostoja, palveluita sekä toimintatapoja ja osata ohjata perheitä oikeiden palveluiden pariin, erilaisten elämänvaiheiden keskellä. Sosionomin osaaminen palvelujärjestelmän tuntemiseen tulee tutuksi jo opiskeluaajoista, jossa palvelujärjestelmää tutkitaan. Koen, että se on tärkeä osa juuri sosionomin työtä, sillä sosionomilla on osaaminen kohdata erilaisia perheitä ja tämän myötä olisi tärkeää osata ohjata heidät myöskin oikeiden palveluiden pariin.

Nykypäivän vanhemmuuteen vaikuttaa monikin asia. Esimerkiksi digitalisaatio, sosiaalinen media ja haasteellinen maailmantilanne. Sekä perusasiat vanhemmuudessa eli hyvien yöunien puute, omien tunteiden säätely sekä lapsen tunteiden ymmärtäminen. Kaikki nämä vaikuttavat omaan varmuuteen ja jaksamiseen toimia vanhempana. Paineita vanhemmuuteen aiheuttaa esimerkiksi nykypäivän sosiaalisen median luomat ihannekuvat vanhemmuudesta. Sosiaalisessa mediassa näkee paljon kuvia siitä, millaista ihanne perheeksi on tai millaista sen tulisi olla. Täytyy kuitenkin pitää mielessä, että kaikki mitä somessa näkee, ei ole totta. Tai siellä näytetään vain se parempi puoli siitä lapsiarjesta eikä sitä kaikkea muuta niin sanotusti negatiivista, jota siihen myös kuuluu. Sosiaalinen media vaikuttaa vanhempiin myös siten, että heillä on pelko ja ahdistus siitä, mitä omat lapsensa tekevät netissä. Netistä nyt kun voi nähdä kaikkea, mikä ei lapsen silmille sopisi. (Valta, A-M. 2022.)

Koen, että lasten käyttäytymisen ja keskittymisen haasteet ovat lisääntyneet huomattavasti nykypäivänä. Tähän voi vaikuttaa esimerkiksi se, että nykyään myös diagnosoidaan ja tutkitaan paljon tarkemmin esimerkiksi ADHD:ta ja sen vaikutuksia lapsen kehittymiseen ja keskittymiseen. Lasten ruutuajan vaikutusta keskittymiseen ja käyttäytymiseen on myös tutkittu. THL:n tutkimuksen mukaan reilu viidennes (22,7 %) puolitoistavuotiaista kuluttaa ruudun äärellä yli tunnin päivässä ja tämä tunti ylittyy 94,6 % viiden vuoden ikäisistä erilaisten elektronisten laitteiden äärellä. Tutkimuksessa kartoitettiin 1,5 vuoden ja 5 vuoden ikäisiä. Haittavaikutuksia jo varhain aloitetun ruudun tuijottamisella todettiin esimerkiksi kaveritaidoissa, tunne-elämän ja käyttäytymisen haasteissa, jotka näkyivät keskittymisvaikeuksilla, ylivilkkauksella ja impulsiivisuudella. (THL 2021.)

Erilaisten palveluiden saatavuus tulisi olla mahdollisimman vaivatonta ja nopeaa, jotta lapsi tai perhe saa tarvittavan tuen ja avun. Lasten erilaisten haasteiden ja vanhemmuuden haasteiden lisääntymisen myötä, sosionomin työ varhaiskasvatuksesta onkin erityisen tärkeää, jotta perheet ja lapset saisivat tarvittavan avun.

6.8 Tulevaisuudennäkymä vakasta ja sosionomin työstä siellä

Tällä viikolla ajattelin suunnata ajatukseni tulevaan ja pohtia miten sosionomin työ varhaiskasvatuksessa näkyy tulevaisuudessa ja miten sitä tullaan kehittämään. Sekä miten varhaiskasvatuksen erilaiset muutokset vaikuttavat sosionomin työhön ja työnkuvaan varhaiskasvatuksessa tulevaisuudessa. Pohdin myös millaista osaamista varhaiskasvatuksessa tullaan tulevaisuudessa tarvitsemaan.

Maanantai 3.2.

Tänään meninkin myöhäiseen iltavuoroon vasta kahdentoista aikoihin, sillä meillä on illassa niin moni lapsi, joten tarvittiin kaksi työntekijää myöhäisempään iltavuoroon. Tämä tarkoittaa siis, että aamuista on kaksi työntekijää pois ja kahden pitäisi hoitaa koko toiminta-aika. Tänään meillä oli onneksi sijainen auttamassa aamussa, mutta aina ei ole. Meillä aloitti tänään uusi lapsi, joka toikin vähän erilaisuutta ja jännitystä päivään lasten ja vähän aikuistenkin osalta.

Koen, että sosionomin osaamista voisi hyödyntää juuri uuden lapsen aloittaessa ryhmässä. Varsinkin pienen lapsen vanhemmilla voi olla huoli siitä, mitä kaikkea päiväkotielämä sisältää ja miten oma lapsi siellä pärjää. Perheellä voi olla myös paljon kysymyksiä varsinkin, jos aikaisempaa kokemusta päiväkotielämästä ei ole. Sosionomi voisi ottaa kappia uuden perheen ja lapsen päiväkodin aloittamisesta, jotta heille tulisi turvallinen ja tervetullut olo.

Ajattelen niin, että sosionomin työ varhaiskasvatuksessa ei voi oikein tulla kovin selkeästi esille, jos sosionomilla ei ole yhtään suunnittelu-aikaa suunnitella työtään ja, jos suurin osa työstä on sitä hoidollista puolta. Tulevaisuudessa tarvitsisi suunnitella myös varhaiskasvatuksessa toimiville sosionomeille suunnittelu-aika sekä sosionomin täytyisi ehkä olla jopa irti ryhmästä, edes jonkin verran, jotta on oikeasti aikaa perheille ja heidän auttamiseensa. Ajattelen myös, että sosionomi ei myöskään sovellu välttämättä vuorotyöhön, sillä on iltoja ja viikonloppuja, jossa työ on oikeastaan pelkkää hoidollista työtä eikä sosionomin osaaminen tule näin esille.

Yleensä illoissa on lapsille jotain aktiiviteettia ja toimintaa, mutta tänään oli poikkeuksellinen tilanne, sillä uusi lapsi oli aloittanut ja oli ensimmäistä päivää hoidossa, joten huomio meni aika lailla häneen. Tällaisissa tilanteissa on tärkeää luoda lapsen vuorovaikutuksellinen luottamusuhde, jotta lapselle tulisi turvallinen ja luottavainen olo uudessa paikassa, uusien ihmisten kanssa. Tähän tarvitaan tietysti aikaa.

Tiistai 4.2.

Tänään oli tiedossa pitkä yhdeksän tunnin päivä, joka alkoikin aamu varhain seitsemän aikoihin. Suunnitelmana tälle päivää oli lähteä aamupalan jälkeen ulos ja sen jälkeen pitää toimintaa, joka tänään sisälsi kielikerhoa minun vetämänä, tunteita ja askartelua. Tänään kaksi työntekijää tuli myöhemmin, mutta saimme sijaisen taas avuksemme aamuun.

Lounaan jälkeen kiiruhdinkin seuraavaksi meidän sosionomien palaveriin. Siellä kävimme läpi huhtikuussa järjestettävää tapahtumaa ja siihen liittyviä seikkoja. Viime kerralla yksi sosionomimme oli pois meidän palaveristamme, joten kävimme hänen kanssaan läpi mitä kaikkea mietimme ja suunnittelimme viime palaverissa. Jaoimme vähän töitä keskenämme ja kävimme läpi mitä kaikkea olemme nyt suunnitelleet, ja mitkä ovat vielä mietinnässä ja suunniteltavana. Meidän tapahtumamme piti alun perin olla hyvin pieni matalan kynnyksen tapahtuma, mutta siitä paisuikin hieman suurempi ja työstävämpi homma. Tapahtuman ideana on siis edistää yhteisöllisyyttä sekä sosiaalisia- ja vuorovaikutustaitoja muiden kaupungin päiväkotien lasten ja aikuisten kesken.

Tulevaisuudessa yksi tehtävä varhaiskasvatuksessa työskenteleville sosionomeille voisi ollakin järjestää erilaisia yhteisöllisiä tapahtumia, jossa kaikki päiväkodit pääsevät toimimaan yhdessä. Sosionomin osaamiseen kuuluu kuitenkin yhteisöllisyyden, sosiaalisten- ja vuorovaikutustaitojen tukeminen, joten tällaiset tapahtumat edesauttaisivat näiden taitojen tukemista. Näihin tapahtumien järjestelyihin täytyisi kuitenkin ottaa huomioon esimerkiksi aika- ja henkilökuntaresurssit, sillä aikaa näiden suunnitteluun ja henkilökuntaa näiden toteuttamiseen tarvitaan.

Keskiviikko 5.2.

Työt alkoivat tänään jo seitsemän aikoihin ja oli taas tiedossa pitkä päivä. Aamulla menin auttamaan pienten ryhmään, sillä siellä oli sen verran monta lasta ja toinen työntekijä tuli vasta myöhemmin. Sen jälkeen kävin laittamassa jumppasalin valmiiksi meidän ryhmällemme ja lähdimme puolikkaan ryhmän kanssa jumppaan, toinen puolikas ryhmästä pääsi leipomaan Runebergin torttujen, sillä tänään on J. L. Runebergin päivä. Ja noin puolessa välissä teimme vaihdon.

Pohdimme paljon tiimini kanssa sitä, miten tärkeää on tehdä yhteistyötä muiden ryhmien kanssa, jotta arki olisi mahdollisimman sujuvaa. Positiivinen ja kannustava työilmapiiri on työpaikan kantava voima ja jos sitä ei ole, niin ei työnteko ole kovin mukavaa. Olen saanut paljon ideoita muilta päiväkodeilta erilaisista yhteisistä tapahtumista mitä ovat järjestäneet, esimerkiksi päiväkodin yhteisiä liikuntahetkiä pihalla, koko talon läheistenpäivä tai yhteiset vappu juhlat. Tällaiset tapahtumat ovat hauskoja koko talon ilmapiiriä nostattavia hetkiä sekä lapsille että henkilökunnalle. Meillä yhteisiä tapahtumia on ollut hyvin vähän, sillä tuntuu

ettei kukaan oikein ota koppia mistään eikä ole välttämättä tarpeeksi halukkuutta tehdä asioita yhdessä. Haluaisin siihen muutosta ja ajattelenkin, että sosionomin työhön voisi kuulua yhteisten tapahtumien suunnittelu myös päiväkodin sisällä. Järjestin syksyllä meidän ryhmällemme vanhempainillan ja nyt keväällä on suunnitteilla järjestää läheisten päivä, joka olisi kiva pitää yhteisenä koko talolle, mutta siihen tarvitaan yhteistyötä sekä halukkuutta muilta osallistua.

Tulevaisuudessa tulee olemaan kuitenkin enemmän sosionomeja varhaiskasvatuksen puolella, joten olisi myös enemmän resursseja järjestää mitään, jos vähintään joka talossa olisi yksi sosionomi. Tavoite ja tarkoitus on kuitenkin saada sosionomeja jokaiseen ryhmään. Silloin olisi parempi mahdollisuus tehdä aktiivisempaa yhteistyötä sosionomien kesken ja olisikin varmasti enemmän ideoita ja aikaa järjestää juttuja päiväkodeille sekä perheille.

Torstai 6.2.

Saavuin töihin kahdeksan aikoihin, jolloin lapset olivat juuri aloittamassa aamupalaa. Aamulla tuli soitto johtajalta, että meistä muutaman täytyy siirtyä toiseen ryhmään, sillä sieltä oli muutama työntekijä pois. Näin näkyy myös meidän ryhmien yhteistyö, silloin autetaan, kun toiset sitä tarvitsevat. Ja tiedän, että koskaan ei ole kiva lähteä omasta ryhmästä vieraaseen ryhmään, mutta sitä ei tässä työssä oikein pysty välttämään. Aloitimme aamun ulkoilulla, jonka jälkeen pidimme toimintaa pienryhmissä.

Nykyään on paljon perheitä, jotka tarvitsevat tukea ja apua esimerkiksi vanhemmuuteen liittyviin kysymyksiin tai ihan arjen rytmittämiseen ja siitä selviämiseen. Ajattelenkin, että sosionomeja tarvittaisiin juuri tätä varten jokaiseen päiväkotiyksikköön vähintään yksi ammatillinen, joka osaa ja tietää miten erilaisissa tilanteissa olevia perheitä kohdataan ja minkä palveluiden pariin heitä tulisi ohjata. Sosionomi täydentää varhaiskasvatuksen tiimiä erilaisella osaamisellaan. Uskon, että varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvan selkiytymisen myötä, sosionomeja suuntautuisikin enemmän varhaiskasvatukseen.

Perjantaina oli vapaapäivä ja lauantaina lyhyt neljän tunnin vuoro.

Viikkoanalyysi

Ajattelen, että sosionomin työ varhaiskasvatuksessa on tulevaisuudessa entistä merkittävämpi. Sillä varhaiskasvatuksen henkilöstörakenne muuttuu vuodesta 2030 lähtien niin, että vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2025.) Tämä tarkoittaa sitä, että mitä nopeammin sosionomin työnkuva saataisiin selkeäksi, sitä enemmän sosionomiopiskelijat suuntautuisivat varhaiskasvatukseen. Totuus on

se, että kuka haluaa alalle, jossa ensinäkkin työllistyminen on epävarmaa sekä työnkuva on epäselvä. Itsekin tilanteessa olleena tiedän, kuinka epävarma olo on ollut, kun ei tiedä mitkä työtehtävät kuuluvat sinulle ja mitkä eivät. Koen, että tämän viikon aikana ehdin hyvin pohtia yleisesti varhaiskasvatuksen sekä varhaiskasvatuksen sosionomin tulevaisuutta. Sosionomin työskentely itsessään varhaiskasvatuksessa näyttää tulevaisuutta ajatellen varmalta, mutta työnkuva jatkaa kehittymistään edelleen. Kuitenkin Karkkilassa on toiminut vasta vajaan vuoden kolme sosionomia, joten ei voi olettaa, että työnkuva olisi täysin vielä rakentunut selväksi.

Joissain kunnissa puhutaan yhteisopettajuudesta sosionomin työtä ajatellen. Yhteisopettajuutta voi toteuttaa esimerkiksi opettaja ja sosionomi tai opettaja ja erityisopettaja. Opettaja ja sosionomi tekee muutenkin tiivistä yhteistyötä, mutta opettajan pedagoginen suunnittelu ja esimerkiksi vasujen kirjoittaminen ei mielestäni ole osa sosionomin työtä. Jos sosionomi tekisi niin sanotusti opettajan töitä yhdessä opettajan kanssa, tulisi palkka olla myös suurempi. Yhteisopettajuutta hyödynnetään enemmän kouluissa, ei niinkään varhaiskasvatuksen puolella. Yhteisopettajuutta on tutkittu Åbo Akademin kasvatustieteiden ja hyvinvointialojen tiedekunnassa, kahdessa eri ryhmässä Vaasassa. Tutkimuksessa todettiin, että erityisopettajan ja opettajan tiivis yhteistyö auttaa erityisopettajaa tuntemaan ryhmän paremmin ja näin ollen pystyy paremmin tunnistamaan tuen tarpeiset lapset. Opetuksen sisältö myös monipuolistuu ja on laadukkaampaa, kun sitä suunnittelee kaksi pedagogiikan ammattilaista. Haasteeksi muodostuikin yhteisen suunnitteluajan löytyminen. (Vaasa 2023.)

Yhteisopettajuus on kuitenkin yleistymässä myös varhaiskasvatuksessa ja pohdinkin, olisiko tämä suunta, johon varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvaa tullaan viemään tulevaisuudessa?

Olen kuullut paljon eri mielipiteitä sosionomin työstä varhaiskasvatuksessa. Jotkut ovat sitä mieltä, että opettajan ei tule jakaa hänen töitään sosionomin kanssa ja jotkut sitä mieltä, että sosionomi palkataan juuri opettajan työtaakkaa helpottamaan. Olen itse sitä mieltä, että opettajan ja sosionomin tulee tehdä tiivistä yhteistyötä, jotta mahdollistetaan perheille tarvittavan avun saanti, mutta sosionomi ei kuitenkaan tekisi niin sanotusti opettajalle kuuluvia töitä.

Nykypäivän haasteet ja epävarmuudet kasvatuksessa sekä vanhemmuudessa ovat yleistyneet, joka johtaa juurensa esimerkiksi aiemmin mainitusta digitalisaatiosta, sosiaalisen median aiheuttamasta vertailusta muihin, jatkuvasta elinkustannusten nousun aiheuttamasta stressistä sekä haasteellisesta maailmantilanteesta. Varsinkin nuoret perheet vertailevat paljon itseään muihin vanhempiin ja kokevat epävarmuutta siitä ovatko hyviä vanhempia. Nykyään myös erotaan helpommin, joten nykymaailmassa on paljon yksinhuoltajia sekä uusperheitä, jotka luovat omat haasteensa arkeen. Hyvän vanhemman raameihin riittää, että huolehdit lapsen

fyysisistä, psyykkisistä ja sosiaalisista perustarpeista. Oma jaksaminen ja huolenpito itsestään vanhempana on myös tekijä, joka peilaantuu lapsen hyvinvointiin. Tärkeintä olisi saada vanhemmille luottoa itseensä ja siihen, että pärjää arjessa. (Kotkan seudun mielenterveys ry 2025.)

Vanhemmuuden sekä kasvatuksen haasteet ja niiden tukeminen olisi tulevaisuudessa entistä vahvemmin yksi sosionomin tehtävä. Sillä varsinkin nuoret perheet ja yksinhuoltajat jäävät usein ilman apua, kun eivät sitä välttämättä osaa tai uskalla hakea. Sosionomin olisikin tärkeä tällaisessa tilanteessa osaa tunnistaa ja ohjata oikeiden palveluiden pariin ajoissa. Sosionomin osaaminen varhaiskasvatuksessa tulevaisuudessakin painottuukin perheisiin, sillä perheillä tuntuu olevan entistä enemmän haasteita esimerkiksi arjen rytmittämisen ja oman jaksamisen kanssa.

Varhaiskasvatus, kuten monet muutkin alat kehittyvät jatkuvasti ja erilaisia muutoksia tulee olemaan tulevaisuudessa. Jo se, että vuoteen 2030 mennessä sosionomeja tulisi olla huomattavasti enemmän, tuottaa vaikeuksia. Nykyisillä koulutusmäärillä ei saada riittävästi päteviä varhaiskasvatuksen osaajia, kuin tarvittaisi uuden varhaiskasvatustlain myötä. (Ruskoaho, J. 2022.) Tähän voisi vaikuttaa se, että nykyiset lastenhoitajat kouluttautuisivat esimerkiksi varhaiskasvatuksen sosionomeiksi. Myös pätevistä opettajista on pulaa ja niitäkin tulisi olla enemmän tulevaisuudessa.

Myös se, että nykyään isommat päiväkodit esimerkiksi koulun yhteydessä ovat yleistyneet. Tämä tuottaa ongelmia siihen, että monet perheet eivät halua laittaa pientä lastaan heti niin sanotusti koulumaailmaan. Lapsen kehityksenkin kannalta erilliset päiväkodit ovat mielestäni järkevämpi vaihtoehto kuin, että pienet lapset näkevät kouluikäisten käyttäytymistä ja kuulevat heidän juttujaan. Isojen päiväkotien vaikuttavuutta työhyvinvointiin ja pedagogiseen toimintaan on tutkittu keräten tietoa Helsingin kaupungin päiväkotit Nuotissa, jonka toteutti Ijäs, N. & Lahti, M. Isot päiväkodit ja isommat lapsiryhmät luo haasteita esimerkiksi tilojen puutteissa ja tämän myötä pienryhmätoiminta on haasteellista toteuttaa. Tutkimuksessa tuli ilmi myös tilojen puute esimerkiksi varhaiskasvatussuunnitelma (VASU) keskusteluille ja muille palavereille. Lasten hyvinvoinnin kannalta melu taso oli myös hyvin korkea tilojen puutteen ja suuren lapsimäärän vuoksi. Lapsille olisi kuitenkin suotava rauhallinen tila leikkimiselle ja uuden oppimiselle. (Ijäs, N. & Lahti, M. 2024.)

7 Pohdinta

Raportointi tämän kahdeksan viikon ajan oli mielenkiintoista ja antoi paljon pohdittavaa oman osaamisen kehittämisen suhteen. En voi kieltää, etteikö päiväkirja raportointi olisi ollut välillä raskasta sen intensiivisyyden ja erilaisten viikkojen osalta mitä olin suunnitellut.

Aluksi oli hankalaa miettiä ja valita tietyt aiheet mitä tarkastelen viikkojen aikana sekä mikä on oleellista raportoida ja mikä ei. Valitsemani aihe todella kiinnosti minua, joka auttoi paljon prosessin käynnistämisessä ja sen etenemisessä. Aloittaessani opinnäytetyötä mietin paljon, mitä minulta odotetaan, mitä itse odotan tältä ammatilta ja kuka minä olen varhaiskasvatuksen kentällä sosionomina.

Opinnäytetyö päiväkirjamuotoisesti sopi omaan elämäntilanteeseen täydellisesti, sillä aloitin viime syksynä uudessa työpaikassa sekä uudessa työnkuvassa, jota parhaillaan kehitetään. Autografisessa tutkimuksessa keskitytään peilaamaan omaa näkemystä ja kokemusta suhteessa laajempaan ilmiöön. Aluksi tuntui hieman oudolta tehdä opinnäytetyö kertomalla omasta työpäivästäni sekä omista ajatuksistani, sen henkilökohtaisuuden vuoksi. Olen pohtinut prosessin aikana, etten kerro mitään liian tunnistettavia tietoja kenestäkään, jotta yksityisyyden suoja säilyy. Olen kiinnittänyt myös paljon huomiota työn luotettavuuteen tietoperustaa tutkiessani.

Opinnäytetyön tavoitteena oli oman osaamisen syventäminen ja vahvistaminen, ammatillinen kehittyminen, kerätä itselleni sekä työnantajalleni tietoa siitä, mitä osaamista sosionomilla on, millaiset työtehtävät kuuluisivat varhaiskasvatuksen sosionomille ja miten voisin itse kehittää tätä työnkuvaa eteenpäin. Päiväkirja raportoinnin avulla halusin avata omia ajatuksiani ja pohdintoja aiheeseen, sillä monet varhaiskasvatuksen sosionomiksi opiskelevat tai vasta valmistuneet ovat varmasti samojen kysymysten ja pohdintojen äärellä. Koen, että olen vielä epävarma omasta osaamisestani kokemuksen puutteen vuoksi, sekä hieman epäselvän työnkuvan takia. Haluaisin saada enemmän tukea ja neuvoa työkollegoiltani ja johtajilta, jotta epävarma olo osaamisestani pikkuhiljaa häviäisi ja saisin varmuutta ja ideoita toimimiseen varhaiskasvatuksen sosionomina. On varmasti yleistä, että kuka tahansa uuteen ammattiin vasta valmistunut tai valmistuva kokee epävarmuutta omasta osaamisestaan.

Koen, että olen päässyt hyvin tavoitteeseeni. Olen kehittynyt ja laajentanut näkökulmaani sosionomin työstä varhaiskasvatuksessa sekä syventänyt osaamistani ja kerännyt tietoa mitä varhaiskasvatuksen sosionomin työ sisältää tämän opinnäytetyön myötä. Päiväkirjamuotoinen raportointi on hyvä keino pohtia ja kirjoittaa ajatuksia ylös varsinkin kehittyvällä alalla, jotta pohdintoihin on helpompi tarttua työtä kehittäessä. Päiväkirja raportointia voisi hyvin jatkaa kehittyvää varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuvaa ajatellen. Ajatusten, huomioiden ja kysymysten kirjoittaminen ylös luo mahdollisuuden kehittymiselle sillä epäkohtiin on paljon helpompi tarttua, kun on mustaa valkoisella. Koen, että osaan tunnistaa paremmin perheiden haasteita ja olen saanut paljon tietoa perheille tarjottavista palveluista sekä perheiden tarpeesta palveluja kohtaan. Pitämäni vanhempainillan jälkeen koen osaavani pitää vanhemmille illan, jossa he tulevat kuulluksi ja ymmärretyksi. Tiedän mihin asioihin vanhemmat haluaisivat tukea ja mitkä asiat vanhempia mahdollisesti mietityttää. Koen, että kohtaamiseni erilaisten perheiden kanssa on karttunut, mutta kehittämisen varaa on esimerkiksi vaikeiden tilanteiden

puheeksi ottamisessa. Olen kehittynyt myös vanhempien osallistamisessa ja saanut ideoita, miten heitä osallistaisi enemmän päiväkodin arkeen. Opinnäytetyötäni tehdessä olen huomannut, kuinka vanhemmuuden tukeminen ja auttaminen selviytymään vanhemmuuden haasteista on lisääntynyt huomattavasti viime vuosina. Tähän sosionomin osaamista voisi hyödyntää ohjaamalla vanhempia oikeiden palveluiden pariin ja tukemalla heitä kasvatustyössä.

Olen laajentanut omaa osaamistani ja tietoperustaa erilaisten tutkimusten, artikkeleiden ja kirjallisuuden avulla. Tietoperustan avulla pystyn hyödyntämään opittua myös käytännössä, esimerkiksi mihin ohjata erilaisissa elämäntilanteissa olevia perheitä tai miten tunnistaa erilaisia haasteita perheissä, sekä miten ottaa vaikeita asioita esille perheiden kanssa.

Koen, että opinnäytetyöni aikana löysin asioita ja kehityskohtia, joita sosionomin työnkuvassa tulisi vielä kehittää. Näillä tarkoitan esimerkiksi jonkinlaisen suunnitteluajan toteuttamista, opettajan kanssa tiiviimpää yhteistyötä, moniammatillisiin palavereihin osallistumista sekä moniammatillisen yhteistyön vahvistamista. Sosionomi voisi ottaa koppia maahanmuuttaja perheiden kanssa tehtävästä yhteistyöstä sekä osallistua tarpeen mukaan vasu keskusteluihin. Työnantajan täytyisi ottaa huomioon se, että esimerkiksi moniammatillisiin palavereihin osallistuisi ryhmästä kaksi henkilöä, eli resursseja hoitaa koko ryhmää sen aikaan tulisi olla riittävästi. Sosionomin yksi tehtävä varhaiskasvatuksessa voisi olla yhteisten tapahtumien järjestäminen, jossa näkyisi yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen. Tapahtumia voisi olla oman yksikön sisällä tai koko kaupungin yksiköiden kesken.

Varhaiskasvatuksen sosionomin työnkuva on Karkkilassa kuitenkin vielä uusi ja sitä alettiin kehittää viime syksynä, kun kaupunkiin saatiin kolme sosionomia. Koen, että toimeksiantaja hyötyy opinnäytetyöstäni, kun pohdin paljon erilaisia asioita, joita tulisi ottaa huomioon työnkuvaa kehittäessä. Annoin ideoita, miten työnkuvaa voisi kehittää ja omaa näkökulmaani työnkuvan kehittämisen haasteille ja ratkaisuille. Myös muut tahot, kuten esimerkiksi varhaiskasvatuksen sosionomeiksi opiskelevat tai työtä jo tekevät voivat saada ideoita esimerkiksi perheiden osallistamiseen tai lasten sosiaalisten suhteiden tarkasteluun. Koen, että meidän sosionomien kokemus ja näkemys työstä mitä teemme, on merkittävä osa työnkuvan kehittämistä, jotta työnkuvaa saataisiin sosionomeille sopivaksi.

Lähteet

- Hallman, M & Vaara, T. 2022. Varhaiskasvatuksen sosionomin vahvan osaamisen tunnistaminen ja arvostaminen lisäävät alan veto- ja pitovoimaa. Viitattu 2.5.2025. <https://lab.fi/fi/uutiset/varhaiskasvatuksen-sosionomin-vahvan-osaamisen-tunnistaminen-ja-arvostaminen-lisaisivat>
- Helminen, J. 2023. Varhaiskasvatuksen sosionomin tehtäväkuvauksissa on vain vähän vaihtelua. Dialogi. Viitattu 8.2.2025. <https://dialogi.fi/2023/04/28/varhaiskasvatuksen-sosionomin-tehtavakuvausissa-on-vain-vahan-vaihtelua/> <https://dialogi.fi/2023/04/28/varhaiskasvatuksen-sosionomin-tehtavakuvausissa-on-vain-vahan->
- Helsingin kaupunki. 2023. Varhaiskasvatuksen sosionomilla on selkeä työnkuva Helsingissä - ”Tervetuloa meille töihin!” Viitattu 5.11.2024. <https://www.hel.fi/fi/uutiset/varhaiskasvatuksen-sosionomilla-on-selkea-tyonkuva-helsingissa-tervetuloa-meille-toihin>
- Hinkula, E. 2022. ”En enää vain jaksaa”, ajatteli 28-vuotias Katri Ranta - Vanhempien uupumus lisääntyy, mutta avunsaanti vaihtelee eri puolilla Suomea. Yle. Viitattu 11.5.2025. <https://yle.fi/a/3-12289752>
- Ilmakangas, V. 2020. Yhteistyötaito on työyhteisössä taidoista tärkeimpiä. Valmennustrio. Viitattu 5.5.2025. <https://valmennustrio.fi/blogit/yhteistyotaito-on-tyoyhteisossa-taidoista-tarkeimpia/>
- Kangas, J. (2016). Enhancing children’s participation in early childhood education through the participatory pedagogy. Väitöskirja. Helsingin yliopisto. <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/be3c6b80-ba07-48ee-b7eb-178ec8e98aad/content>
- Karkkila.fi. 2024. Viitattu 5.11.2024. <https://www.karkkila.fi/sivut/FI/Varhaiskasvatus-ja-paivakodit>
- Karkkila.fi. 2024. Elämyspolku kouluissa ja varhaiskasvatuksessa. Viitattu 10.12.2024. <https://www.karkkila.fi/sivut/FI/Elamyspolku-ohjelmatilaus-varhaiskasvatus-perusopetus>
- Kekkonen, M. Lehti, K. & Tirkkonen, J. 2019. Dialogisuus varhaiskasvatuksessa. Dialogi akatemia. Viitattu 24.4.2025. <https://dialogiakatemia.fi/2019/11/18/dialogisuus-varhaiskasvatuksessa/>
- Keisala, S. Marttila-Ojala, M. & Berg, M. 2024. Varhaiskasvatuksen sosionomi lapsen ja perheen hyvinvoinnin tukijana. Dialogi. <https://dialogi.diak.fi/2024/06/12/varhaiskasvatuksen-sosionomi-lapsen-ja-perheen-hyvinvoinnin-tukijana/>
- Kt. 2018. Uusi varhaiskasvatuslaki muuttaa kelpoisuuksia, nimikkeistä päättää työnantaja. Viitattu 2.5.2025. <https://www.kt.fi/ohjeet/kvtes/varhaiskasvatuslaki-kelpoisuudet-henkilostorakenne>
- Kotkan seudun mielenterveys ry. 2025. Olet tarpeeksi hyvä omalle lapsellesi. Blogi. Viitattu 4.5.2025. <https://www.mielenterveysseurat.fi/kotka/2022/08/03/olet-tarpeeksi-hyva-omalle-lapsellesi/>
- Kurlin, M. 2018. Sosionomien eettiset ongelmat ja niiden ratkaiseminen. Opinnäytetyö. Laurea-ammattikorkeakoulu. Viitattu 11.10.2024. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/158736/kurlin_minna.pdf?sequence=1
- Maaranen, T. & Raekorpi, A. 2024. Karelia Ammattikorkeakoulu. Viitattu 26.1.2024 <https://www.karelia.fi/2024/12/varhaiskasvatuksen-sosionomi-monikulttuuristen-lasten-yhteisollisyyden-tukena/>

Mannerheimin Lastensuojeluliitto. 2024.

https://www.mll.fi/?gad_source=1&gclid=CjwKCAjwpbi4BhByEiwAMC8JnZ-bSrfY4AQOJui1N_5UCSvi9cdG9wWY1kFpxew8wkMBSkaXPSeuWvRoC6jsQAvD_BwE

Muuronen, K. & Paasivirta, A. 2024. Luottamus ja selkeät toimintatavat tukevat lastensuojelun ja varhaiskasvatuksen hyvää yhteistyötä. Lastensuojelun keskusliitto. Viitattu 14.10.2024.

<https://www.lskl.fi/blog/luottamus-ja-selkeat-toimintatavat-tukevat-lastensuojelun-ja-varhaiskasvatuksen-hyvaa-yhteistyota/>

Nivala, E. & Rynnänen, S. 2024. Sosiaalipedagogiikka. Gaudeamus. <https://www.elibslibrary.com/reader/9789523455672>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2025. Uusi varhaiskasvatuslaki. Viitattu 8.5.2025.

<https://okm.fi/varhaiskasvatuslait>

Opetushallitus. 2024. Varhaiskasvatus. Viitattu 5.11.2024. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/varhaiskasvatus>

Opetushallitus. 2022. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Viitattu 5.11.2025.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_2.pdf

Opetushallitus. 2025. Mitä on varhaiskasvatus? Viitattu 16.5.2025. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-varhaiskasvatus>

Opetushallitus. 2025. Varhaiskasvatuksen ja neuvolan yhteistyö. Viitattu 11.5.2025.

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/varhaiskasvatuksen-ja-neuvolan-yhteistyo>

<https://peda.net/kuortane/varhaiskasvatus/v2/pienryhm%C3%A4toiminta>

Raatikainen, E. Rahikka, A. Saarnio, T. & Mäkinen, P. 2022. Ammattina sosionomi. 3.-5. painos. Helsinki: Sanoma Pro.

Rintakorpi, K. Holmikari, J. Jalasmäki, H. & Kukkonen, S. 2023. Ammattina varhaiskasvatuksen sosionomi. Viitattu 5.11.2025.

<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/792700/Laurea%20Julkaisut%20204.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

Ruskoaho, J. 2022. Kt. Voidaanko varhaiskasvatuslakia noudattaa vuonna 2030? Viitattu 4.5.2025.

<https://www.kt.fi/blogi/2022/voidaanko-varhaiskasvatuslakia-noudattaa-vuonna-2030>

Saren, S. 2021. Tulevaisuustaidot vakassa. Helsinki: Otava.

SOAMK. 2023. Varhaiskasvatuksen sosionomin kompetenssit. Viitattu 14.10.2024.

<https://www.sosiaalialanamkverkosto.fi/wp-content/uploads/2023/12/Varhaiskasvatuksen-sosionomikompetenssit-2023.pdf>

Suomen kasvatustieteellinen seura ry. 2023. Koulutus ja tutkimus yhteiskunnassa - yhteiskunta koulutuksessa ja tutkimuksessa.

<https://www.abo.fi/wp-content/uploads/2023/11/kt-paivat-abstraktikirja.pdf>

Sydänliitto. Neuvokas perhe. 2025. Viitattu 8.5.2025. <https://neuvokasperhe.fi/ammattilaiset/perheiden-kanssa-tehtava-yhteistyo/>

- Talentia. 2022. Varhaiskasvatuksen tilanne korjattavissa: Jokaiseen varhaiskasvatuksen ryhmään sosionomi. Viitattu 9.10.2024. <https://www.talentia.fi/uutiset/varhaiskasvatuksen-tilanne-korjattavissa-jokaiseen-varhaiskasvatuksen-ryhmaan-sosionomi/>
- Talentia. 2022. Varhaiskasvatuksen sosionomi. Viitattu 10.10.2024. <https://www.talentia.fi/nain-vaikutamme/talentia-vaikuttaa-varhaiskasvatuksessa/varhaiskasvatuksen-sosionomin-tehtavakuva/>
- Talentia. 2025. Työyhteisö. Viitattu 11.5.2025. <https://www.talentia.fi/tyoelamainfo/hyvan-tyopaikan-kriteerit/tyoyhteiso/>
- Terveystieteiden tutkimuskeskus. 2010. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2010/1326>
- THL. 2021. Tutkimus: Lapsen ruutuaika lisää keskittymisvaikeuksien ja ylivilkkauksen riskiä 5-vuotiailla. Viitattu 9.5.2025. <https://thl.fi/-/tutkimus-lapsen-ruutuaika-lisaa-keskittymisvaikeuksien-ja-ylivilkkauksen-riskia-5-vuotiailla>
- Uotinen, J. 2024. Autoetnografia. Tietoarkisto. Viitattu 5.11.2024. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/teoreettiset-metodologiset-viitekehykset/autoetnografia/>
- Vaasa. 2023. Yhteisopettajuus varhaiskasvatuksessa tukee lasten osallisuutta. <https://www.vaasa.fi/ajankohtaista/yhteisopettajuus-varhaiskasvatuksessa-tukee-lasten-osallisuutta/>
- Vanhempainliitto. 2023. Varhaiskasvatuksen ja kodin yhteistyö. Viitattu 11.5.2025. <https://vanhempainliitto.fi/videot/varhaiskasvatuksen-ja-kodin-yhteistyo/>
- Varhaiskasvatustutkimuskeskus. 2018. https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2018/540#chp_6_sec_31_heading
- Valta, A-M. 2022. Nykyajan vanhemmuuden haasteet. Ruuhkavuodet. Viitattu 4.5.2025. <https://ruuhkavuodet.fi/2022/10/21/nykyajan-vanhemmuuden-haasteet/>
- Vilka, H. 2025. Tutki ja kehitä. 6.painos. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Virkki, P. 2015. Varhaiskasvatus toimijuuden ja osallisuuden edistäjänä. Viitattu 11.5.2025. <https://erepo.uef.fi/server/api/core/bitstreams/3119c9b2-5fd0-4d41-84b5-e47934ec396b/content>
- Värri, V-M. 2004. Hyvä kasvatus-kasvatus hyvään: Dialogisen kasvatuksen filosofinen tarkastelu erityisesti vanhemmuuden näkökulmasta. 5.painos. Tampereen yliopistopaino Oy - Juvenes print. https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/101122/varri_hyva_kasvatus_kasvatus_hyvaan.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Weckström, E. 2021. Osallisuuden toimintakulttuuri antaa tilaa lasten kerronnalle ja aloitteille. <https://tutkittuavarhaiskasvatuksesta.com/2021/04/30/osallisuuden-toimintakulttuuri-antaa-tilaa-lasten-kerronnalle-ja-aloitteille/>

Julkaisemattomat lähteet

Karkkilan kaupunki. 2024. Tehtävänkuvaukslomake. Varhaiskasvatuksen sosionomi. Viitattu 17.1.2025.